

**UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU**

**Vznik a vývoj sportovního klubu, změny v řízení,
organizaci a financování klubů od počátku 90. let
20. století na příkladu vybraného sportovního
odvětví**

Zpracovala: Jana Deylová

Vedoucí diplomové práce: Prof. PhDr. Marek Waic, CSc.

Praha, březen 2008

Název

Vznik a vývoj sportovního klubu, změny v řízení, organizaci a financování klubů od počátku 90. let 20. století na příkladu vybraného sportovního odvětví

Title

The Establishment and Development of Sport Clubs After 1990: Demonstrated Through a Sample Sport

Cíle práce: Analýza historického vývoje a změn v řízení a organizaci sportovního klubu do r. 1989. Specifikace změn v řízení, organizační struktuře, legislativě a financování ve sportovní činnosti po r. 1989 obecně a v tenisovém oddíle SK Aritma Praha konkrétně.

Metoda : studium literatury, analýza dokumentů, chronologická a komparativní metoda

Klíčová slova: Sokol, sportovní klub, občanské sdružení, financování, tenisový oddíl, tělovýchovná jednota, hospodářská činnost, reklama, sponzoring, marketing

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, pouze za pomoci uvedených zdrojů.

Jana Deylová

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jana Deylová', written in a cursive style.

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Prof. PhDr. Marku Waicovi, CSc., vedoucímu mé diplomové práce, bez jehož laskavosti a ochoty by tato práce nevznikla. Můj dík také patří vedení SK Aritma Praha za ochotnou spolupráci.

Osnova:

1. Úvod	8
1.1 Obsah a cíl práce	9
2. Zdroje informací	10
3. Historický vývoj tělovýchovného a sportovního hnutí ve Vokovicích	11
3.1 Období 1908-1936	11
3.1.1 Prvopočátky tělovýchovného hnutí ve Vokovicích	11
3.1.2 Založení sokolské jednoty ve Vokovicích	12
3.1.3 Světová válka 1914 – 1918	12
3.1.4 Období 1918 - 1936 v tělovýchovných jednotách	13
3.1.4.1 Stavební aktivity v období 1918 – 1936	15
3.1.5 Sportovní klub „Veslavín“ Praha XIX	16
3.2 Období 1937 - 1948	18
3.2.1 Lawn tennis club	18
3.2.2 Období okupace	19
3.2.3 Roky 1946 – 1948	20
3.2.4 Důsledky únorového puče	21
3.3 Období 1949-1989	23
3.3.1 Jednotná tělovýchovná organizace	23
3.3.2 Zákonné úpravy 1952 - 1956 a jejich důsledky na činnost organizací	24
3.3.2.1 Dopady zákonných úprav na sportovní činnost	24
3.3.3 Období „konsolidace“ ve sportu	27
3.3.3.1 Výstavba nového areálu	27
3.3.3.2 Ekonomické aktivity jednoty	28
3.3.3.3 Sportovní aktivity jednoty v 70. letech	29
3.3.3.4 Sportovní aktivity tenisového oddílu	29

4. Vývoj a změny ve sportovních organizacích po roce 1989	31
4.1 Změny v československé tělesné kultuře po roce 1989	31
4.2 Institucionální rámec tělesné výchovy a sportu	32
4.3 Charakteristika sportovního klubu a jeho právních vztahů	34
4.3.1 Struktura stanov a organizační struktura obč. sdružení	38
4.3.2 Struktura finančních zdrojů a výdajů sportovních klubů fungujících jako občanské sdružení	41
4.3.2.1 Způsob získávání finančních prostředků	43
4.4 Dopad jednotlivých daní daňové soustavy České republiky na sportovní klub	46
4.5 Sport a marketingové služby	48
4.5.1 Sportovní reklama	49
4.5.3 Sponzoring	50
5. SK Aritma Praha v současnosti	51
5.1 SK Aritma Praha v letech 1989 až 2007	51
5.2 Základní charakteristika tenisového oddílu SK Aritma Praha	53
5.3 Finanční hospodaření oddílu	55
5.3.1 Příjmy tenisového oddílu	61
5.3.2 Výdaje tenisového oddílu	62

6. Cíle manažerské práce v budoucnosti	63
6.1 Samostatný klub mimo rámec SK	63
6.2 Oddíl jako součást SK Aritma Praha	64
6.3 Cíle pro sportovní a společenský sektor	64
6.4 Podněty ke změnám v hospodářském sektoru	65
6.4.1 Odkup přetlakové haly	65
6.4.1.1 Komentář k sestavení projekce výnosů	68
6.4.1.2 Celkové zhodnocení investice do tenisové haly	68
6.4.2 Projekt rekonstrukce resp. nástavba klubovny	69
6.4.3 Investice do materiálního vybavení oddílu	69
6.4.4 Navýšení příjmů oddílu	70
6.5 Podněty ke změnám ve sportovní klubové činnosti	71
6.5.1 Rozvoj sportovní činnosti	71
6.5.2 Rozvoj rekreačního tenisu	73
6.5.3 Rozvoj klubové činnosti	74
7. Závěr	75
8. Seznam literatury a použitých zdrojů	76
9. Přílohy	78

1. Úvod

My, občané České republiky, můžeme být právem považováni za národ sportovní. Úspěchy v našich národních kolektivních sportech jako je fotbal, lední hokej, volejbal, házená nebo košíková, kde jsme získali světová i olympijská prvenství, jsou nesporné.

Ale i ve sportu jednotlivců jako je tenis, atletika, kanoistika, gymnastika a řadě dalších jsme získali v průběhu let tituly mistrů světa, olympijských vítězů nebo světových rekordů. Jména jako Drobný, Čapek, Zátonek, Čáslavská, Lendl, Změlík, Dvořák, Šebrle, Hilgertová jsou velice dobře známy prakticky na celém světě.

A právě to, že i já jsem sportovní nadšenec a aktivně sportuji a studuji sportovně zaměřenou školu, mě přimělo k tomu, že jsem se rozhodla ve své diplomové práci zaměřit na sportovní tematiku.

Jistě platí Tyršovo „Ve zdravém těle zdravý duch“, nicméně v dnešní době je sport nejenom tužení těla, ale mimo jiné také velký obchod, kde sportovní výkony v kolektivních sportech jsou přímo úměrné kvalitě managementu klubů resp. u jednotlivců kvalitě jejich manažerů. A být kvalitním manažerem sportovního klubu je i mým cílem.

Při zpracování tematiky vývoje sportovního klubu v přítomnosti a eventuálními změnami do budoucnosti pokládám za nutné věnovat se také historickému hodnocení vývoje a činnosti klubu. Zajímavé je, že většina sportovců nezná jména známých a slavných osobností, ani významné historické úspěchy sportovních klubů. Proto jsem věnovala historickému vývoji klubu SK Aritma podstatný díl předkládané práce. Domnívám se, že archivace činnosti našich předků je jedním z prostředků motivace budoucích sportovních generací.

Ryze amatérské sportování našich předků by v dnešní době asi nepřineslo tolik úspěchů. Sportovní kluby jsou v současné době subjekty trhu a hospodářské soutěže, ve kterých jsou využívány podnikatelské a marketingové nástroje.

Ačkoliv sport je věcí nepolitickou, je velmi závislý na společenském uskupení, ekonomické síle státu a společnosti. Bez podpory veřejného sektoru, sponzoringu soukromých subjektů i vlastní hospodářské činnosti je chod sportovních klubů dnes nemyslitelný. Proto bych se chtěla zaměřit i na finanční toky, které činnost každého sportovního klubu zajišťují.

1. 1 Obsah a cíl práce

Stěžejním předmětem mé práce je analýza vývoje klubu od jeho vzniku v r. 1907 až do současnosti. Vzhledem k časové délce zpracovávaného období a množství informací zejména z poválečné doby jsem se zaměřila na nejvýznamnější období v dějinách a na události, které měly zásadní vliv na chod a pozdější vývoj klubu. Historickou část práce jsem rozdělila do tří podkapitol. Každá podkapitola zachycuje určitý časový úsek vývoje klubu vymezený historickými mezníky našich i světových dějin. V další kapitole se věnuji začlenění klubu do administrativní struktury a vlivu platné legislativy ovlivňující fungování klubu SK Aritma Praha v letech 1989 až 2007. V následující části rozebírám konkrétně majetkové a finanční poměry SK Aritma Praha a jeho hospodaření. V poslední části pak uvádím podněty ke změnám v hospodaření klubu.

Cílem mé práce je dát návrhy a doporučení na lepší fungování klubu a optimalizovat jeho chod z pozice manažera. Práce by také měla pomoci klubu - zajistit nové zdroje příjmů, vylepšit zázemí, zvýšit sportovní úroveň, motivovat k pořádání klubových akcí a tak zajistit všestranný rozvoj klubu .

Předkládanou diplomovou prací bych ráda pomohla rozvoji těm početným klubům i jejich členům, kteří by mohli z dále uvedených úvah optimalizovat „management“ a to jak z hlediska administrativního, tak i v řízení a zajištění finančních potřeb klubu.

2. Zdroje informací

Hlavním zdrojem informací pro historickou část mé práce (3. část) mi byl archiv SK Aritma Praha, kde jsem studovala podklady pro kroniku, vlastní kroniku i zápisy z valných hromad a schůzí.¹ Za laskavé zapůjčení kroniky děkuji pánům Ivanu Petrovi, organizačnímu poradci a Petru Šnajdrovi, hospodáři tenisového oddílu SK Aritma Praha. Ze současné literatury jsem nejvíce čerpala pro první část diplomové práce z knihy *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury* (autoři Kössl, Štumbauer, Waic 2006), protože tato kniha nejlépe mapuje historii tělesné kultury. Dalším zdrojem mi byly údaje z periodika *Vokovické podání*, z historického souhrnu *40 let tenisu v Praze – Vokovicích* (zpracoval dr. Pavel Hradečný) a z kulturně historické revue *Dějiny a současnost* 6/2006.

Pro čtvrtou část jsem čerpala údaje z knih *Management sportu* (autorka Čáslavová 2000) a *Občanská sdružení ve sportu* (Topinka, Stanjura 2001).

Pro pátou část jsem získala informace z období 1989 až 2008 ze zápisů ze schůzí TK Aritma Praha, ze stanov, z periodika *Vokovické podání*, z rozpočtů a výsledků hospodaření z příslušných roků.

V šesté části, kde jsou má vlastní doporučení pro činnost konkrétního sportovního oddílu, jsem použila jako materiály výsledky hospodaření, rozpočty, účetní deníky, rozhovory s vedoucími pracovníky a studovala jsem jimi poskytnuté podklady.

Přes neúplnost archivních materiálů je možno říci, že o tělovýchovné činnosti ve Vokovicích a Veleslavíně v letech 1908 - 1941 je dostačující přehled. Údaje v období okupace jsou minimální. Bohatší podklady jsou dochovány od osvobození do

¹ Výbor TJ Aritma Praha se rozhodl na své schůzi dne 12.4.1984 zpracovat a vytřídit archiv TJ a sepsat kroniku tělovýchovného hnutí ve Vokovicích a Veleslavíně. Výborem byl požádán o sepsání nejen kroniky TJ, ale celého tělovýchovného hnutí ve Vokovicích a Veleslavíně od r. 1907 do r. 1987 JUDr. Miroslav Opravil. První část mapující období 1908 až 1941 jím byla zpracována do října 1984, druhou z období 1942 až 1951 zpracoval dr. Opravil v říjnu 1985, část třetí z let 1952 až 1956 dokončil v prosinci 1987 stejně jako část čtvrtou z let 1957 – 1987. Podle jeho prohlášení jsou jednotlivé etapy zpracovány výlučně z dostupných písemných materiálů (zápisy ze schůzí, valných hromad, dopisy atd.). Kronika byla vydána v r. 1988 k příležitosti osmdesátého výročí tělovýchovného hnutí ve Vokovicích a Veleslavíně. Lze předpokládat a náznaky v zachovalých materiálech o tom jsou, že kronika Sokola Vokovice byla již dříve zpracována, ale zřejmě se nedochovala.

sjednocení tělovýchovy a do zrodu Tělovýchovné jednoty Aritma Praha v r. 1962. Od té doby je archivní dokumentace úplná.

3. Historický vývoj tělovýchovného a sportovního hnutí ve Vokovicích

V historické části práce jsou zachyceny tři časové úseky:

3.1 období v letech 1908 - 1936

3.2 období v letech 1937 - 1948

3.3 období v letech 1949 - 1989

3.1 Období 1908 – 1936

3.1.1 Prvopočátky tělovýchovného hnutí ve Vokovicích

Prvopočátky tělovýchovného a sportovního hnutí v českých zemích jsou spojeny se vznikem spolku Sokol v r. 1862, jehož zakladatelem byl dr. Miroslav Tyrš. V r. 1904, kdy bylo v řadách Sokola již 70 000 členů, sokolské jednoty vytvořily jednotnou „Českou obec sokolskou“.

Na těchto základech vzniklo i tělovýchovné hnutí ve Vokovicích. Archiv TJ Aritma Praha obsahuje doklady o tělovýchovné činnosti v Praze Vokovicích a Veveslavíně počínaje rokem 1907. Dostupná dokumentace není úplná, ale lze odpovědně dovést, že tělovýchovná činnost na území Vokovic u Prahy v období Rakouska - Uherska a na území Prahy XIX v období první republiky až do počátku okupace se soustřeďovala v:

- a) tělocvičné jednotě Sokol Vokovice (později Sokol Vokovice - Veveslavín)
- b) sportovním fotbalovým klubem 'Veveslavín' Praha XIX
- c) LTC Vokovice

3.1.2 Založení sokolské jednoty ve Vokovicích

První pokusy o založení sokolské jednoty ve Vokovicích se datují z r. 1907. Dne 21. 11. 1907 doporučila Česká obec sokolská projednat založení jednoty se sokolskou župou Podbělohorskou, pod níž Sokol Vokovice spadal. Ze všech dokumentů z doby před první světovou válkou je asi nejpodstatnější „Přípis č. 23.396 z 19. 2. 1908“ adresovaný Karlu Zachovi, kterým oznámilo c.k. místodržitelství v Království českém, že podle spolčovacího zákona č. 134/1867 ř. z. povoluje utvoření spolku, který nesl název „Tělocvičná jednota Sokol se sídlem ve Vokovicích“. Ustavující valná hromada se pak konala 8. 3. 1908.¹ Podle dochovaného výpisu z tzv. „zápisníku“ z ustavující valné hromady bylo přítomno 78 členů². Prvním starostou vokovického Sokola byl zvolen Karel Kuchař. Dalšími delegáty zřizovací schůze byli např. Václav Šafařík, Jan Várka nebo Augustin Čihák. Cvičilo se ve škole ve Vokovicích a jako v celém Sokole podle Tyršovy tělocvičné soustavy.³

Samozřejmostí byla účast členů vokovického Sokola na všesokolských sletech a všech významných akcích. Sokolské slety se konaly jednou za 6 let s desetitisíci cvičenci a statisíci diváky.

V r. 1908 byl založen ženský odbor s předsedkyní Annou Petrovou⁴.

3.1.3 Světová válka 1914 - 1918

První světová válka znamená samozřejmě ve vývoji tělocvičné jednoty útlum, odchod mužů na frontu dramaticky zasáhl cvičitelskou i funkcionářskou činnost vokovického Sokola. V r. 1915 byl z příkazu c. k. okresního hejtmanství na Smíchově rozpuštěn „Svaz slovanského Sokolstva“ a „Česká obec sokolská“ se sídlem v Praze

¹ Viz příloha 1, *Zakládající členové tělocvičné jednoty SOKOL Vokovice 1908*, Almanach tělovýchovného hnutí v Praze Vokovicích a Veleslavíně 1908-1988. Archiv SK Aritma, obrazová příloha
² 38 členů a 40 hostů

³ Cvičení se dělila do 4 skupin: a) cvičení bez náradí a bez pomoci nebo odporu jiných b) cvičení na náradí c) cvičení skupinová d) cvičení úpolová

KÖSSL, J., ŠTUMBAUER, J., WAIC, M., *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha : Karolinum, 2006, s. 109. ISBN 80-2460802-2

⁴ Členky výboru byly Boháčová, Papíková, Karochová, Vaněčková atd. z celkového počtu členstva v r. 1910 bylo 15% a v r. 1919 17% žen.

OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část I. Kapitola 1, s. 13. Zpracována v dubnu až říjnu 1984

jako odvěta za poměrně masivní přechod vojáků, členů Sokola k dohodovým vojskům. V archivu jsou dochovány dvě zprávy o valných hromadách, které hodnotily činnost v r. 1915 a 1916. Podle těchto zpráv funkce přejímaly ženy.¹ Finanční prostředky byly opatřovány zejména z divadelních představení ochotnického kroužku. Byl založen fond vdov a sirotek po padlých. Zpráva z valné hromady 17. 7. 1917 hodnotila činnost za r. 1916. Výsledky byly skromné, cvičilo se často za účasti jen 3 cvičenců a hodiny byly spojovány se Sokolem Liboc a Ruzyně. Zpráva o sokolstvu z války a po válce, která byla předána sokolské župě Podbělohorské, uvádí mimo jiné, že ze 63 členů Sokola - Vokovice, kteří odešli na frontu, padlo 14 mužů a 3 zemřeli na následky válečných útrap. V legiích bojovalo 16 členů Sokola Vokovice - Veleslavín.²

3.1.4 Období 1918 - 1936 v tělovýchovných jednotách

Vysoká společenská prestiž Sokola se v meziválečném období projevila stálým nárůstem členské základny od 551 000 členů v r. 1920 ke 818 000 všech členů sokolských jednot v r. 1937. Sokol se stal poměrně bohatou organizací díky členským příspěvkům, vlastní hospodářské činnosti, státním subvencím a milionovým ziskům ze sokolských sletů.³

Pokud jde o základní legislativní rámec, platil říšský spolkový zákon č. 134 z r. 1867.⁴ Každá sokolská jednota byla podle úpravy platné za Rakousko - Uherska i první republiky spolkem, který vyvíjel svoji činnost v souladu s přijatými a schválenými stanovami. Vnitřní činnost se řídila tzv. jednacími řády valných hromad, výboru jednoty a užšího výboru předsednictva. Řády platily rovněž pro zřizované odbory, kroužky, skupiny apod. V archivu jsou založeny stanovy Tělocvičné jednoty „Sokol“

¹ Marie Čiháková –Balounová zajišťovala vlastně výhradně vedení jednoty
OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část I. Kapitola 1, s. 12. Zpracována v dubnu až říjnu 1984

² OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část I. Kapitola 1, s. 13. Zpracována v dubnu až říjnu 1984

³ WAIC, M., *Češi a Němci ve světě tělovýchovy a sportu*. Praha : Karolinum, 2004, s. 228. ISBN 80-246-0768-9

⁴ 15. listopadu byly vydány zákony č. 134 a č. 135/1867 o spolkovém právu a spolčovacím právu; za povolený spolek byl pokládán ten, jenž nebyl ve čtyřtýdenní zákonné lhůtě od ohlášení úředně zakázán. Spolčovací právo umožňovalo pořádat veřejná shromáždění občanů v uzavřených místnostech i pod širým nebem a veřejné průvody a vymezovalo podmínky jejich konání. Oba zákony sice obsahovaly řadu omezení, avšak podstatně přispěly k uvolnění a rozšíření spolkového života.

ve Vokovicích u Prahy (s ženským odborem) z 6. 3. 1911, v nichž je uváděn jako účel činnosti „povznesení tělesných a mravních sil v lidu českém“. Členstvo se skládalo z členů zakládajících, činných, přispívajících a členek ženského odboru. Stanovy jsou vypracovány podle vzorových stanov.¹

První poválečná valná hromada Sokola v nově vzniklém Československu se konala ve Vokovicích dne 10. 4. 1919. Byly určeny úkoly pro další činnost, opravovalo se nářadí, tělocvična, shánělo uhlí apod. K první změně stanov došlo v r. 1920 povolením Zemské politické správy v Praze a jde o změnu názvu jednoty. Od tohoto roku jednota nesla název „Tělocvičná jednota Sokol pro Vokovice – Veleslavín“.

O mimořádném rozmachu činnosti jednoty svědčí údaj v číselném výkazu k 31. 12. 1918. Členskou základnu tvořilo 119 dospělých mužů a žen. Spolu s žáky a dorostenci bylo ve vokovickém Sokole přihlášeno 268 členů, což byl největší počet od založení.²

V období první republiky byla základem cvičební činnost v letním i zimním období, veřejná cvičení, zájezdy, výlety a vycházky k účasti nebo podpoře veřejných vystoupení zejména sousedních jednot. Členové Sokola se rovněž účastnili všesokolských sletů. O různých akcích, přednáškách a vzdělávací činnosti jsou vedeny doklady od r. 1912 až do r. 1941. Provozována byla zřejmě intenzivně loutkářská činnost, existoval stálý pěvecký kroužek a knihovna. V r. 1922 se konaly oslavy „Rozvinutí praporu TJ Sokol Vokovice - Veleslavín“. Padlým v první světové válce byla r. 1924 odhalena ve staré tělocvičně deska, v r. 1932 bylo zorganizováno její přenesení do nové tělocvičny. Prapor tělovýchovné jednoty ani pamětní deska se bohužel nedochovaly. Poměrně rozsáhlé byly oslavy 25ti letého trvání Sokola ve Vokovicích a Veleslavíně v r. 1933 s bohatým tělovýchovným i společenským programem.³

Jednota se snažila i o pracovní umístování svých členů, což mělo velký sociální význam v době krize kolem r. 1933. Žádosti nezaměstnaných členů Sokola byly

¹ OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část I. Kapitola 1, s. 8. Zpracována v dubnu až říjnu 1984

² OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část I. Kapitola 1, s. 14. Zpracována v dubnu až říjnu 1984

³ OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část I. Kapitola 1, s. 18. Zpracována v dubnu až říjnu 1984

soustředovány v jednotě a postupovány župě Podbělohorské, která vydávala seznamy volných míst.¹

3.1.4.1 Stavební aktivity v období 1918 - 1936

Velmi zajímavé jsou stavební aktivity Sokola v počátcích tělovýchovy ve Vokovicích. Jednalo se zejména o stavbu staré sokolovny v r. 1909 a stavbu sokolovny ve Vokovicích v r. 1931. Počet členů Sokola se do 1. světové války pohyboval mezi 90 až 120 dospělými členy, roční příspěvky činily pro zakládající členy 100,- Kč, činného člena 4,80 Kč, přispívajícího člena 4,- Kč, ženy 2,40 Kč a žactvo 1,20 Kč.

Podle informací uveřejněných v Archivu SK Aritma se začínalo cvičit ve ztížených podmínkách vokovické školy, ale na počátku r. 1909² se podařilo zakoupit bývalý stavební pavilonek firmy Morrel za 900,- K. Výlohy ve výši 1 100,-K (tzv. „rukojmí dluhopis“) podepsal starosta obce Vokovic Jan Pokorný. Financování bylo dále uhrazeno z příspěvků členů i darů a výtěžků z vystoupení loutkářského kroužku. Pavilon byl dřevěný a byl postaven na parcele č. 33/1, v místech dnešní ulice Ke Dvoru č.66. Tato stavba sloužila až do r. 1931.

Již ve dvacátých letech vyvstávala stále naléhavěji nutnost výstavby nové sokolovny. Vzhledem k potřebám odpovídajícím tehdejší právní úpravě bylo na ustavující hromadě dne 15. 9. 1928 založeno „Družstvo pro zbudování a udržování tělocvičny „Sokolu“ v Praze XIX – Vokovicích - Veleslavíně“. Jeho činnost trvala až do r. 1941. Družstvo mělo své stanovy, v nichž byly určeny jeho úkoly jako např.:

- účelem ustavení družstva je zakupovat pozemky a zřizovat na nich budovy, cvičiště a hřiště pro TJ Sokol XIX Vokovice - Veleslavín
- objekty udržovat v řádném stavu
- provozovat v nich a na nich živnost hostinskou, výčepnickou a jiné vhodné koncese a licence

¹ OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část I. Kapitola 1, s. 18. Zpracována v dubnu až říjnu 1984

² zápis z výbor. schůze 21.1.1909

OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část I. Kapitola 1, s. 10. Zpracována v dubnu až říjnu 1984

- prostředky k činnosti jsou příspěvky členů, dary, sbírky a výtěžky ze zábav, divadel a provozu koncesí a licencí, atd.¹

Vzhledem k havarijnímu stavu byla stará tělocvična nákladem 2 000,-Kčs zbourána², a při této příležitosti byla dokonce složena báseň „Loučení se starou tělocvičnou“³. V r. 1931 byla podána žádost o stavební povolení ke stavbě nové sokolovny a dne 22. 5. 1931 byla stavba povolena župou. Základní kámen byl položen dne 2. 8. 1931.⁴

Náklady na stavbu I. etapy⁵ činily asi 300 000,-Kčs. Hlavní náklady byly financovány hypotékou na 170 000,-Kčs a na stavebních podílech a darech bylo získáno 54 000,-Kčs. Stavba I. etapy trvala 4 až 5 měsíců. Otevření bylo naplánováno dne 11. 9. 1932 k uctění a oslavě 100. narozenin dr. Miroslava Tyrše. Zúčastnil se zástupce pražského primátora, mnoho hostů, konalo se veřejné cvičení, slavnostní valná hromada a sokolská veselice.⁶ Sokolovna stála na místě výškové budovy bývalého Výzkumného ústavu matematických strojů Praha. Bylo vybudováno i sociální zařízení a sokolovna sloužila nejen k celoročnímu cvičení, ale i k pořádání společenských akcí, divadelních představení apod. Dostavba objektu zřejmě pokračovala i později, ale o tom již další materiál chybí.

3.1.5 Sportovní klub „Veleslavín“ Praha XIX

Po první světové válce stále více mladých lidí projevovalo zájem o sport, který bylo sice možné „pod křídly Sokola“ provádět, ale šlo jen vždy o okrajovou, doplňkovou záležitost. V rámci Sokola byl větší důraz kladen na společná cvičení. Proto postupně vznikaly od konce 19. století samostatné sportovní kluby a kroužky se speciálním zaměřením. Již v r. 1919 byl založen sportovní kroužek A. F. K. Vokovice,

¹ OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část I. Kapitola 3, s. 20. Zpracována v dubnu až říjnu 1984

² magistrát hl. m. Prahy dal souhlas ke zbourání 3.1.1933

³ Báseň se bohužel nedochovala

⁴ Viz příloha č.2, *Položení základního kamene- 28.7.1931*, Almanach tělovýchovného hnutí v Praze Vokovicích a Veleslavíně 1908-1988. Archiv SK Aritma, obrazová příloha

⁵ jen tělocvična bez průčelí a přilehlých budov

⁶ OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část I. Kapitola 3, s. 22. Zpracována v dubnu až říjnu 1984

který měl 18 členů a věnoval se fotbalu. První valná hromada se uskutečnila 4. 1. 1920 a byl zvolen šestičlenný výbor.¹ Později se přejmenoval na SK Veleslavín - Vokovice a pak na SK Veleslavín Praha XIX. Tito fotbalisté hráli III. třídu, prohráli ve své první sezóně všechna mistrovská utkání a skončili v soutěži na posledním místě.²

V r. 1926 však fotbalisté vybojovali postup do I. B třídy a vyhráli dokonce pohár Podbělohorska.³ V r. 1929 družstvo sestoupilo do II. třídy, klubové barvy byly modrobílé, hřiště škvárové. Popis vlajky ani klubového znaku se nedochoval. Vstupné na fotbal stálo 2,40 Kč. Valná hromada 18. 2. 1934 hodnotila výsledky sportovní činnosti klubu jako „nejchudší výsledky za posledních 14 let“⁴, I. družstvo se jen s obtížemi udrželo ve II. třídě.

Finanční prostředky na veškerou klubovou činnost obstarával tzv. zábavný odbor, který pořádal zábavy, karnevaly, různé večírky a dobrovolné sbírky. Pokud jde o další oddíly klubu, v r. 1920 existoval v SK Veleslavín odbor dámské házené. Pánská házená byla v r. 1922 rozpuštěna pro neplacení příspěvků. Pokus o založení hokeje nebyl valnou hromadou v těchto letech odsouhlasen „pro nákladnost“.

Tenisový odbor a odbor lehké atletiky SK Veleslavín XIX vznikly v r. 1926. O tenis byl velký zájem, u fotbalového hřiště v prostoru „Hliníku“ byl postaven dvorec a členům odboru byla dána podmínka, že všichni se musí stát současně členy klubu, a od r. 1934 užíval označení „Tenisový odbor sportovního klubu Veleslavín XIX“

¹ do výboru byli zvoleni Bříza, Kořínek, Janda, Macík, Svatyněk, Pulec.

² Kde mělo družstvo zprvu hřiště, nelze z dokumentů přesně určit, písemný doklad existuje až z r. 1925, kdy bylo slavnostně otevřeno hřiště v prostoru v „Hliníku“. Prostor k výstavbě propůjčil správce vídeňské banky Vilém Berger. Náklady na vybudování fotbalového hřiště byly tehdy 15.000,- Kčs. K získání financí byly vypsány subskripce a přijímány půjčky od členů a členové klubu pomáhali v rámci svépomoci. Drobný příjem tvořilo pro zajímavost např. i 100 fotografií nového hřiště, které se prodávaly.

OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část I. Kapitola 4, s. 24. Zpracována v dubnu až říjnu 1984

³ Zájem o fotbalové výsledky byl zřejmě v té době mimořádný, např. na mistrovský zápas do Kralup jelo 217 fanoušků klubu a zpráva o vítězství 4:2 byla za 15 minut předána 4 poštovními holubami do Vokovic.

⁴ OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část I. Kapitola 4, s. 30. Zpracována v dubnu až říjnu 1984

3.2 Období 1937 - 1948

3.2.1 Lawn tennis club Vokovice

Před druhou světovou válkou se tenis stal mimořádně oblíbeným sportem, který získával stále větší množství nových aktivních hráčů. To byl také jeden z důvodů vzniku tenisového odboru ve Vokovicích. Již k existujícímu TJ Sokol Vokovice - Veleslavín a sportovnímu klubu Veleslavín Praha XIX přibývá ještě Lawn tennis club Vokovice,¹ založený na ustavující schůzi dne 6. 9. 1937, konané v hostinci „U Pecivála“. Byl určen název klubu, činnost a navrženo složení výboru.²

Na téže valné hromadě bylo zvoleno tzv. „stavební konsorcium“ o 10 členech, které rozhodovalo o finančních otázkách a zaručilo se vokovické záložně za půjčku na stavbu dvorců. Na pozemku zapůjčeném majitelkou T. Itzovou byly zbudovány dva antukové dvorce s provizorními šatnami a klubovnou.

Podle dostupných pramenů je zřejmé, že nový klub navázal na činnost „Tenisového odboru SK Veleslavín XIX“, který vznikl již v r. 1926. V období mezi r. 1936 až zářím 1937 došlo pravděpodobně k odtržení od SK Veleslavín a následnému přechodu k TJ Sokol Vokovice. K tomuto přechodu neexistuje dokumentace a v kronice je pouze zmíněna existence razítka s následujícím textem: „Tělovýchovná jednota Sokol Vokovice – Veleslavín, oddíl tenisový“. Razítko bylo údajně použito v knize zápisů, která se však nezachovala. Hrání bylo patrně dále na tenisovém dvorci SK Veleslavín, který byl oddílu pronajímán.

Počátky sportovní činnosti tenisového klubu jsou popisovány takto :

„Sezóna 1938 byla zahájena na dvou nových dvorcích, které byly budovány částečně brigádnicky. Nově vytvořený klub byl od počátku své existence nucen zápasit s potížemi nejrůznějšího charakteru, s nedostatkem finančních prostředků, s neuspokojivým stavem klubovních místností a šaten, periodicky se opakujícími

¹ Zkratka LTC znamená Lawn Tennis Circle; anglické lawn se překládá jako trávník, circle jako kroužek. Tenis se totiž ve Velké Británii, jež je jeho kolébkou, hrál pouze na trávě, a tak přestože u nás i jinde v kontinentální Evropě travnaté dvorce neexistovaly (hrálo se jen na písku), slovo lawn se objevovalo v názvech většiny českých a evropských tenisových klubů. Slovo circle, tj. kroužek, bylo později nahrazeno slovem klub (v anglické transkripci psáno club); tím zkratka LTC mohla být používána i nadále.

² První valná hromada se konala dne 24. 10. 1937. Nový klub měl být „mezníkem v práci pro tenis ve Vokovicích a okolí“ a měl „ukončit spolkový život po sousedsku“. Členové byli většinou mladí lidé, předsedou se stal Vlastimil Kalina, místopředsedou František Bednář, jednatelem Pohl, čestnými členy Tony Itzová a JUDr. Z. Janovský a kapitánem mužstva Josef Perlík.

záplavami. Do aktivní práce pro oddíl se postupně zapojovala, vedle většiny dosavadních funkcionářů, i řada dalších osob.“¹

V r. 1938 měl klub 49 činných a 3 přispívající členy. V r. 1939 kvůli růstu členské základny byly vybudovány další dva dvorce s antukovým povrchem a provizorními šatnami. Finanční krytí umožňovaly příspěvky členů 150,- Kč ročně, studentů 60,- Kč, hostům byly dvorce pronajímány za 5,- Kč na hodinu. V zimě pak sloužilo hřiště jako kluziště a bylo vybíráno vstupné (2,40 Kč dospělí, 1,10 Kč děti). Členové pomáhali upisováním podílů.²

V r. 1939 měl klub již 77 členů a členská základna se stále rozrůstala (97 členů v r. 1941).

3.2.2 Období okupace

Po okupaci českých zemí říšské úřady nejprve podporovaly „samostatnost“ českého sportu a doporučovaly i sportovní styky mezi Čechy a Němci. Ale po atentátu na Heydricha (28. 5 1942) bylo vytvořeno kuratorium podle kterého měli nacisté zakládat mládežnické organizace zaměřené na převýchovu mládeže v nacistickém duchu. Protesty a protifašistický odpor tělovýchovných jednot vedly až k jejich rozpuštění. Rozpuštěn byl Junák, Orel, Sokol a ČSOV.

Po zákazu činnosti Sokola v r. 1942 vyvíjely na území Vokovic a Veleslavína činnost jen dva kluby: SK Veleslavín (kopaná) a LTC Vokovice (tenis).³

Fotbalový klub pokračoval v omezených protektorátních poměrech v herní činnosti a účastnil se mistrovské soutěže.

Válečná léta se samozřejmě silně odrazila na klubovém životě LTC Vokovice – byl to zejména zákaz shromažďování i hmotný nedostatek – chyběly rakety, míče i tenisky. Ochromená byla celá sportovní činnost, od r. 1940 se prakticky nekonaly mistrovské soutěže, hrál se jen klubový žebříček. Do klubu byl začleněn „pododbor Ruzyně“ s 11 členy a určenými příspěvky 300,- Kč. Z let 1942 až 1945 se nezachovaly

¹ HRADEČNÝ, P., *40 let tenisu v Praze – Vokovicích*, Historický souhrn

² Upisováním podílů mezi jednotlivé členy oddílu byl získán finanční kapitál ke stavbě dalších dvou dvorců v r. 1939. K jejich slavnostnímu otevření došlo v září 1939. V téže roce byla zřízena v klubu i první tréninková stěna a byl konán domácí turnaj, předseda Kalina na něj věnoval putovní pohár. O osudu soutěže není bohužel dále nic uvedeno.

³ OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část II. Kapitola 5, s. 33. Zpracována v říjnu 1985

žádné zápisy ze schůzí výboru tenisového klubu. Válka zhatila také plán na výstavbu klubovny a na prohloubení Šáreckého potoka, který často zaplavoval kurty. Tragické období heydrichiády se nevyhnulo ani LTC Vokovice a dva z členů, dr. Komová a dr. Koma, byli umučeni v koncentračním táboře.

3.2.3 Roky 1946 – 1948

Poválečné období ve vývoji celé československé tělesné kultury je charakterizováno především hledáním a změnami organizační struktury, politickými střety a později také následným podřízením celé oblasti tělovýchovy a sportu politice a ideologii KSČ a v globálu politice SSSR. Tělovýchově přikládali komunisté velkou pozornost, začínají prosazovat tezi o nutnosti sjednocení tělovýchovy.¹

Osvobozením Československa v r. 1945 nastává v našich zemích nová etapa rozvoje tělovýchovy. Již 5. května 1945 se sešli zástupci pěti československých a sportovních organizací² a 9. května vydali manifest ke sjednocení československé tělovýchovy. Vznikl Ústřední národní tělovýchovný výbor (ÚNTV), který měl sjednotit čs. tělovýchovu do jediné jednotné tělovýchovné organizace. V září vydal ÚNTV prohlášení k sjednocení všech tělovýchovných a sportovních organizací do Tělovýchovného svazu Sokol, jehož ustavující sjezd měl proběhnout 15. a 16. září 1945. Tehdy však ještě ke sjednocení nedošlo³ a v r. 1946 se uskutečnilo přes odpor komunistů federativní spojení v novém útvaru Československém tělovýchovném svazu (ČSTS).

SK Veleslavín a LTC Vokovice začaly sportovní život valnou hromadou ihned po osvobození 14. 7. 1945. Ocenila vlastenecké chování členstva, vzpomněla umučených, vyznamenala čestnými tituly nejobětavější funkcionáře⁴ a stanovila nové úkoly a cíle.

¹ KÖSSL, J., ŠTUMBAUER, J., WAIC, M., *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha : Karolinum, 2006, s. 140. ISBN 80-2460802-2

² ČOS, Svazu DTJ, Junáka, Čs. všesportovního výboru a FPT

KÖSSL, J., ŠTUMBAUER, J., WAIC, M., *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha : Karolinum, 2006, s. 141. ISBN 80-2460802-2

³ proti se postavil jednoznačně Orel, Československý fotbalový svaz, opatrněji pak ČOS a Svaz DTJ
KÖSSL, J., ŠTUMBAUER, J., WAIC, M., *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha : Karolinum, 2006, s. 141 ISBN 80-2460802-2

⁴ jmenovala „zakládajícími a čestnými členy klubu“ Josefa Perlíka a Vlastimila Kalinu

Oficiální činnost TJ Sokola Vokovice začala 1. 1. 1946. Toto pozdější zahájení bylo způsobeno neúspěšným pokusem o sjednocení. Členská základna po r. 1946 stále vzrůstala, na podzim r. 1947 měla jednota již 795 členů.¹ Rostl zájem o cvičení žen, dorostenek a žákyň, což se vysvětlovalo zájmem členek o cvičení na XI. všesokolském sletu v r. 1948. Těžiště sportovní činnosti spočívalo ve cvičení v tělocvičně. Je vykazována činnost loutkářského, dramatického a hudebního odboru.

Finanční situace klubu LTC Vokovice byla neuspokojivá, byl odkázán výhradně na členské příspěvky a také neustále zápasil o pronájmy pozemků s dědici zemřelé T. Itzové. Sportovní činnost v prvních poválečných letech stagnovala zejména pro nedostatek míčů a časté záplavy kurtů. V r. 1947 zasáhla klub katastrofa v podobě rozvodněného Šareckého potoka. Hřiště, pozemek i klubovna byly tehdy zatopeny do výše jednoho metru. Klub již nebyl tuto situaci schopen finančně zvládnout. LTC Vokovice vybral od členů na nutné opravy 15 000,- Kčs a od ministerstva školství mimořádnou dotaci 12 000,- Kčs. Pražský magistrát přislíbil pomoc ve výši 70 000,- Kčs, ale k vyplacení zřejmě nedošlo. Klub zavedl proto nebývale vysoké členské příspěvky i úhrady za pronájmy skříněk v šatnách.

3.2.4 Důsledky únorového puče

Po 25. únoru 1948 dostaly události stejně jako v politice rychlý spád. Komunisté prosadili bez odporu zásadní změny v organizaci tělesné kultury. 27. února 1948 předsednictvo tzv. Ústředního akčního výboru Národní fronty direktivně rozhodlo, že jedinou tělovýchovnou organizací bude Sokol a že do této organizace přejdou s majetkem a členskou základnou všechny tělovýchovné, sportovní a turistické svazy, spolky a kluby.² Jako reakce byly novým vedením České obce sokolské (ČOS) provedeny rozsáhlé čistky, což mělo za důsledek úbytek členské základny. K vyloučeným členům se přidávali i ti, co nesouhlasili s novou politickou situací. Aby

¹ muži-84, dorostenci -56, žáci -165, ženy-182, dorostenky-114 a žákyň-194
OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část II. Kapitola 2, s. 8 Zpracována duben až říjen 1984

² V červenci r. 1948 proběhl XI. všesokolský slet, který se stal hlavně ve sletovém průvodu příležitostí k vyjádření nesouhlasu s únorovým pučem, stejně jako účast 50 tisíc Sokolů na akcích při pohřbu dr. Edvarda Beneše.

DĚJINY A SOUČASNOST KLUTURNĚ HISTORICKA REVUE, Sport a politika: *Tvrdě proti primadonám*. Ročník XXVIII (6/2006). Praha: Smetana Vít. Vychází měsíčně. s.36. ISSN 0418-5129

došlo k většímu „sepětí tělesné výchovy s pracovištěm“, začínají vznikat závodní sokolské jednoty, sokolské družiny na školách, vojenské sokolské jednoty a Armádní tělocvičný klub (ATK).¹

Politické a organizační změny v tělesné kultuře byly právně zakotveny v zákonu č. 187/1949 Sb. o státní péči o tělesnou výchovu a sport. Byl zřízen Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport (SVTVS) a Státní úřad pro tělesnou výchovu a sport (SÚTVS). Státní úřad zabezpečoval provádění tělesné výchovy a sportu v duchu linie ideově vytyčované Státním výborem. Vlastní praktické provádění zabezpečovala ČOS, která existovala jako jednotná dobrovolná organizace².

Velké organizační změny začínají i v SK Veleslavín a LTC Vokovice dnem 31. 3. 1948, tedy slavnostním vyhlášením jednotné celostátní tělovýchovné a sportovní organizace Sokol. Jednotnou tělovýchovnou organizací na území Vokovic a Veleslavína se stala TJ Sokol Vokovice – Veleslavín a SK Veleslavín i LTC Vokovice do ní byly začleněny jako její oddíly kopané a tenisu. Po únoru 1948 byl vytvořen akční výbor LTC pod předsednictvím Ing. Cikharta k provedení prověrky členstva a začlenění klubu do Sokola.

Na slavnostní sjednocení tělovýchovy do jednotné tělovýchovné organizace Sokol dne 8. 5. 1948, které se konalo na hřišti S.K. Veleslavín, vyslal klub své členy v bílých úborech³. Klubová vlajka byla předána do ústředí Sokola. Tento zápis je v souladu s tištěným letákem TJ Sokol Praha XIX Vokovice - Veleslavín, který oznamoval, že 8. 5. 1948 se bude konat „Slavnost sjednocení tělovýchovy“ pořádaná Sokolem SK Veleslavín (kopaná, házená, lední hokej) a LTC Vokovice.⁴

Tenisový klub změnil název z LTC Vokovice na Tenisový oddíl Sokola Vokovice – Veleslavín.

¹ Vznik armádních klubů byl důležitým krokem k rozbití dosavadní struktury sportovních oddílů. *DĚJINY A SOUČASNOST KLUTURNĚ HISTORICKA REVUE*, Sport a politika: *Tvrdě proti primadonám*. Ročník XXVIII (6/2006). Praha: Smetana Vít. Vychází měsíčně. s.36. ISSN 0418-5129

² KÖSSL, J., ŠTUMBAUER, J., WAIC, M., *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha : Karolinum, 2006, s. 142. ISBN 80-2460802-2

³ Perlík, Hrdina, Pas, Bečková, Štolle, Procházka, Ing. Beránek, Rambousek, Kratochvíl, Kučera, Brejla, Štastný, Smetana.

⁴ Viz příloha 3 – *Pamětní zápis o sloučení Lawn Tennis Club s Tělocvičnou jednotou SOKOL Praha XIX Vokovice- Veleslavín*, Archiv SK Aritma, sepsaný dne 14. prosince 1918

3.3 Období 1949 - 1989

3.3.1 Jednotná tělovýchovná organizace

Tělocvičná jednota Sokol Vokovice - Veleslavín začala jako výlučná tělovýchovná organizace v obvodě Vokovic a Veleslavína svoji činnost k 1. 1. 1949. Nejsou dochovány zápisy ze schůzí výboru TJ, ani ze schůzí členských (valných hromad). V archivu se nachází jen zápisy oddílů tenisu a kopané, z nichž je možno dovodit, že oddíly patřily pod TJ Sokol. Vokovice - Veleslavín.

Z dopisu adresovanému hospodářskému odboru ČOS v Praze, Tyršově domě ze dne 27. 3. 1950 pod čj. 95/50 Ph. hlásí TJ Sokol Vokovice - Veleslavín, že došlo mezi jinými k začlenění:

- SK Veleslavín hokej s čistým jměním 13.110,- Kčs
- LTC Vokovice s 72.272,- Kčs
- SK Veleslavín kopaná s 453.277,- Kčs
- Čsl. obec turistická ¹ bez jmění

Došlo k převzetí následujících nemovitostí:

- oddíl kopané vlastnil malou klubovnu s kabinami pro hráče a bytem kustoda
- oddíl tenisu vlastnil dřevěnou klubovnu ve velmi zchátralém stavu se šatnami hráčů a bytem kustoda
- oddíl hokeje neměl pozemky a v zimě hrával na tenisových dvorcích

Tenisový klub s novým názvem Tenisový oddíl TJ Sokola Vokovice –Veleslavín započal činnost s výborem, v jehož čele stál Ing. Jiří Cíkhart. Oddíl měl v r. 1949 asi 100 členů, příjem ve výši 12 500,- Kčs a výdaje ve výši 18 060,-Kčs. Příspěvky byly stanoveny na 400,- Kčs (dorost 200,-Kčs a žáci 100,- Kčs). Ve sportovní činnosti se v tenisovém oddílu Sokola Vokovice - Veleslavín vedle dosavadních opor Perlíka, La Motte začali prosazovat další mladí členové, např. Pas, Tříška, Jarý, Bečková a Müllerová. Výsledky mistrovských utkání uváděny v zápisech nejsou. Oddíl vyžadoval po členech plnění brigád. V r. 1950 byly uspořádány jen 4 schůze výboru. Na výroční

¹ o Čsl. obci turistické mnoho nevíme. Materiály o činnosti této složky v archivu nejsou.

schůzi 1. 4. 1951 předseda ing. Cikhart sliboval „lepší vedení oddílu“. Byly stanoveny nové příspěvky: 450,- Kčs, mládež do 18 let 110,- Kčs, žáci byli od placení příspěvků osvobozeni.

3.3.2 Zákonné úpravy 1952 - 1956 a jejich důsledky na činnost organizací

Výsledky práce Sokola a Státního úřadu pro tělesnou výchovu a sport i přes vzestup úrovně vrcholového sportu a vyšší počet jednot stále neodpovídaly představám tehdejšího vedení státu. Na základě usnesení ÚV KSČ byl urychleně vypracován a dne 12. 12. 1952 přijat zákon č. 71 Sb. o organizaci tělesné výchovy a sportu. Přijetí tohoto zákona vycházejícího již zcela ze sovětského vzoru znamenalo zrušení Sokola a zavedení státního řízení a kontroly tělesné výchovy a sportu. Vznikl nový vrcholný orgán – Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport (SVTVS). TV a sport organizovala hlavně Ústřední rada odborů (ÚRO) a její svazové orgány. V souladu se zásadou, že tělesná výchova a sport se organizuje podle pracoviště, byly při odborových svazech ROH vytvořeny dobrovolné sportovní organizace – DSO. Vzniklo 9 dobrovolných sportovních organizací (DSO) s názvy Spartak, Baník, Tatran, Jiskra, Slavoj, Slovan, Lokomotiva, Slávia a dále Dynamo¹- svaz dopravy, energetiky, spojů a státních statků.

3.3.2.1 Dopady zákonných úprav na sportovní činnost

K další reorganizaci došlo v prosinci 1956, kdy byl přijat 28. 12. 1956 zákon č. 68 Sb. o organizaci tělesné výchovy platící s malými obměnami až do r. 1989. Rozhodující úlohu v řízení dobrovolné tělesné výchovy a sportu převzal od března r. 1957 nově vzniklý Československý svaz tělesné výchovy (ČSTV).²

¹ KÖSSL, J., ŠTUMBAUER, J., WAIC, M., *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha : Karolinum, 2006, s. 142. ISBN 80-2460802-2

² KÖSSL, J., ŠTUMBAUER, J., WAIC, M., *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha : Karolinum, 2006, s. 147. ISBN 80-2460802-2

Na území Vokovic a Veleslavína realizovaly tělovýchovnou činnost dvě tělovýchovné jednoty a to :

- 1) TJ Dynamo Vokovice – Vozovna se sídlem v Praze XIX, Na Pastvinách 400 a
- 2) TJ Spartak Vokovice Aritma se sídlem v Praze 6, Kladenská 60.

První z nich je přímou pokračovatelkou zaniklé TJ Sokol Vokovice – Veleslavín a druhá byla zřízena pod patronací podniku Aritma, sídlícím na území Prahy 6 a zabývajícím se výpočetními soustavami.

Těžištěm tělovýchovné činnosti v TJ Dynamo Vokovice - Vozovna byly oddíly ZTV, tenis, kopaná a házená.¹ Ostatní oddíly byly co do členské základny nepočetné a řada z nich vyvíjela více zájmovou než sportovní činnost. Výbor TJ zřejmě málo řídil své oddíly a o jejich činnosti měl jen kusý přehled. Naopak lépe pracovaly výbory tenisu a kopané.

V souvislosti s reorganizací tělovýchovy v r. 1952 vystupoval tenisový oddíl od r. 1953 pod názvem TJ Dynamo Vokovice – Vozovna. Ve výboru pracovali osvědčení funkcionáři Perlík, Kučera, Sylverio a další. Oddíl vykazoval členskou základnu 93 členů. Činnost oddílu tenisu TJ Dynamo Vokovice Vozovna se zaměřovala na výchovu mládeže. V r. 1954 vybojovalo družstvo dorostu postup do I. třídy přeboru kraje. Hráči K. Mizera a M. Sítař se zúčastnili dorosteneckého přeboru ČSR v Pardubicích.

Přes zřetelné sportovní úspěchy nebyla finanční situace tenisového oddílu v 50. letech příliš růžová. Klubové místnosti a sociální zařízení se nalézaly v neuvěřitelném stavu. K jejich rychlému chátrání přispívala i sama jednota Dynamo Vokovice tím, že propůjčovala dvorce spolu se zařízením hokejovému oddílu a dále se na stavu dvorců podepisovaly časté záplavy.

Ze zápisů z let 1955 a 1956 je možno vyčíst, že výbor začal pracovat cílevědoměji. Byl zaveden např. pořádek do členské evidence, začaly se sledovat odpracované brigádní hodiny² a začalo se uvažovat o stavbě nových šaten a přístavbě 2

¹ 410 členů oddílu ZTV, 181 členů tenisového oddílu, 103 členů oddílu kopané, 30 členů oddílu házené, v r. 1956

OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část IV. Kapitola 1, s. 5. Zpracována září až prosinec 1986

² v r. 1956 jich bylo odpracováno 4000

dvorců. Příjmy oddílu činily 8 420,- Kčs a od jednoty obdržel oddíl na činnost 1 900,- Kčs. Byl vykázán schodek ve výši 404,- Kčs.

V r. 1959 přistoupilo vedení tenisového oddílu k vybudování nových šaten a klubovny dle projektu Václava Ittnera z r. 1935, který tehdy nebyl kvůli válce realizován. Stavební komisi tvořili Ing. Jiří Cikhart, Josef Kučera, Antonín Štětina, Karel Brejla a Josef Pos. V této době projeví členové oddílu nebývale velké nadšení a brigádnické úsilí.¹ Tak mohly být na počátku r. 1961 dány do provozu šatny a umývárny a koncem roku i společenská místnost. V r. 1963 byla potom akce uzavřena dokončením bytu správce zastřešením verandy a provedením terénních úprav. V té době má tenisový oddíl 186 členů, hraje I. třídu.

V r. 1962 došlo ke sloučení sportovních jednot Dynamo Vokovice Vozovna a Spartak Aritma; oddíl dostal nové jméno Tělovýchovná jednota Dynamo Vokovice Aritma Praha 6. Ke sloučení došlo v rámci rajonizace na obvodě Praha 6, jak bylo uvedeno ve veřejném oznámení z 20. 2. 1962, a současně byla uzavřena i tzv. patronátní smlouva mezi TJ Dynamo Vokovice a n. p. Aritma Praha 6. Jednota dostala od podniku Aritma příspěvek ve výši 27 000,- Kčs. K další změně názvu došlo v r. 1966, kdy byla jednota pojmenována TJ Aritma Praha.² V referátu o činnosti TJ Dynamo Vokovice Aritma v r. 1962 je uvedeno, že jednota sice působí pod novým názvem, ale do vedení se nepodařilo získat zástupce n. p. Aritma. Dynamo má 6 oddílů (oddíl tenisu, kopané, základní tělovýchovy, oddíl házené, košíkové a ledního hokeje), z nich některé dosahují dobrých výsledků (tenisový oddíl) a jiné (např. lední hokej) končí s činností.

Referát hodnotí činnost oddílu tenisu zhruba takto: oddíl tenisu žije plným životem, dokončuje výstavbu bytu správce, závazek na odpracování 2 300 hodin překročil na 3 768 hodin.³

¹ Poznámka autora: 17 617 hodin- vezmeme-li v úvahu cenu 10,- Kčs za brigádnickou hodinu, znamená to zaokrouhleně 180 000,- Kčs přínosu oddílu

² tenisový oddíl má nejprve název Tenisový oddíl Dynamo Vokovice Aritma a od r. 1966 se nazývá oddíl tenisu Aritma Vokovice

OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část IV. Úvod, s. 3. Zpracována září až prosinec 1986

³ OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*. Archiv SK Aritma, Část IV. Kapitola 1, s. 9. Zpracována září až prosinec 1986

3.3.3. Období „konsolidace“ ve sportu

Výroční konference TJ v r. 1971 schválila činnost v letech 1969 – 1970 s konstatováním, že výbor TJ i oddíly se v “ krizových letech“ postavily za jednotnou tělovýchovnou organizaci a odmítly ustavení samostatných svazů. Jako v celé společnosti proběhly i v tělovýchově smutně proslulé „prověrky“. V konkrétním případě Aritmy všichni v pohovorech „obstáli“ a nebylo třeba sáhnout ke kádrovým opatřením.

Jednota měla v té době 5 oddílů – jmenovitě kopaná, tenis, košíková, házená a odbíjená, oddíly dodnes fungují, dokonce přibyly další. Výkonnostní sport prožíval v letech 1969 až 1975 těžké doby, neboť kromě tenisu, který měl vlastní hřiště, ostatní musely hledat náhradní prostory k tréninku i k vlastním mistrovským utkáním. Jejich sportoviště byla totiž ve výstavbě. Přes tyto potíže se členská základna nezmenšila, ani nedošlo k poklesu výkonnostní úrovně ve jednotlivých sportech.¹

3.3.3.1 Výstavba nového areálu

Období druhé poloviny 60.let je možno charakterizovat jako období přípravy a zahájení realizace výstavby nového areálu ve Vokovicích. Stará Sokolovna a přilehlá sportoviště byla určena k likvidaci. Nový areál bylo rozhodnuto stavět v prostoru, kde bylo hřiště kopané a tenisu. Celá výstavba probíhala od r. 1970 ve dvou etapách a byla provázena soustavnými odklady a měněním termínů zahájení i dokončení stavebních prací.

Rozpočet I. etapy je 6 800 000,- Kčs na výstavbu haly,

II. etapy je 9 000 000,- Kčs na areál kopané, házené a odbíjené.

Celkové náklady obou etap činily 15 800 000,- Kčs. Tenisový oddíl měl samostatný areál z dřívější doby.

¹ Velkou zásluhu o výstavbu a hlavně její dotažení do konce měl tehdejší předseda Jaroslav Vlk, další frekventovaná jména jsou Josef Lidmila, Josef Sluka, dr. Štěpáník a další.

Bez výrazné pomoci stranických orgánů, MV-ČSTV a Deníku Československý Sport by problémy s výstavbou trvaly ještě déle. Teprve v listopadu 1974 došlo ke kolaudaci téměř celého areálu. Čs. sport v článku „Aritma v novém“¹ pochválil stavbu, prostředí i odvedenou práci, ale zároveň poukázal na „džungli“ kolem haly, kde se v nevábném spojení nalézala hlína, stavební materiál a plevel a dokončení se stále odkládalo. Např. kolaudace travnatého hřiště kopané se konala až v r. 1977.

3.3.3.2 Ekonomické aktivity jednoty

První významnou aktivitou tělovýchovné jednoty Aritma Praha bylo zřízení sběrný SAZKY v r. 1967.²

V r. 1969 bylo dosaženo souhlasu MV ČSTV k provozování přidružené hospodářské činnosti. Byla zřízena vlastní stavební a údržbová skupina, která prováděla zámečnické, zednické a výkopové práce. V r. 1970 proběhla neúspěšná snaha místo této přidružené výroby zřídit nový podnik Elmont. Pro osobní neshody však byla v r. 1972 vedlejší hospodářská činnost přerušena.

Nový pokus o zřízení funkční stavební a údržbové čety byl učiněn v r. 1975, kdy objem stavebních prací činil už 2 300 000,- Kčs. Od té doby četa úspěšně existovala až do konce let osmdesátých a stala se oporou v činnosti TJ hlavně při rozsáhlejších rekonstrukcích. Práce prováděla nejen pro vlastní tělovýchovnou jednotu, ale i pro další zákazníky po celé Praze a přinášela jednotě zisk.

Výkazy hospodaření za roky 1965 až 1977 vykazují evidentně nárůst hodnoty majetku TJ a postupný nárůst členské základny. Pro ilustraci uvádím několik čísel – v r. 1965 činila hodnota majetku 1 002 404,- Kčs, v r. 1972 5 752 075,- Kčs, v r. 1977 už dosahoval majetek v základních prostředcích 7 935 088,- Kčs. Vznikl rozsáhlý areál, jehož řízení bylo nad síly tehdejšího vedení, narůstaly nepřesnosti a zmatky, které vedly k vypracování bilance v r. 1981. Aktiva a pasiva byla vykázána jako vyrovnaná, a to v částce 10 781 424, 64,- Kčs.

¹ Viz příloha č. 4, ČESKOSLOVENSKÝ SPORT článek: *Aritma v novém*, listopad 1974

² Rok po svém založení, v r. 1957, byla SAZKA coby podnik specializovaný na sázkovou a loterijní činnost převedena pod Československý svaz tělesné výchovy. ČSTV rovněž odváděla čistý výtěžek ze své činnosti. V této formě pak SAZKA existovala až do zániku ČSTV r. 1990, kdy byla podřízena jeho nástupnickým organizacím: Českému svazu tělesné výchovy, České a Slovenské konfederaci sportovních a tělovýchovných svazů a Slovenskému združeniu telesnej kultúry.

Dalším přínosem bylo „veřejné tábořiště pro pěší turistiku“ v oblasti na Džbánů. Původně bylo tábořiště určeno pro ubytování účastníků československé spartakiády, v r. 1980 předáno do majetku jednoty a využíváno jako příměstský kempový prostor.

Novou aktivitou od r. 1982 bylo „Léto dětí na Aritmě“, pořádané jako prázdninová akce pro školní děti se sportovním zaměřením. V týdenních turnusech se v červenci vystřídalo cca 60 dětí a bylo pro ně připraveno bohaté sportovní vyžití i zábavný program.

V souvislosti se stále intenzivnější činností byly postupně schváleny „Prozatímní organizační pokyny“, v r. 1982 „Organizační řád TJ Aritma a od 1. 1. 1983 „Pracovní řád TJ Aritma“.

Počátkem roku 1983 byla zahájena rekonstrukce stanového tábora a areálu pro potřeby turistického srazu, který se konal v rámci Čs. spartakiády 1985. Členové jednoty se zapojili do pořadatelské služby. Za tuto činnost bylo TJ Aritma uděleno státní vyznamenání „Za vynikající práci“.¹

3.3.3.3 Sportovní aktivity jednoty v 70. letech

Oddíl kopané měl 240 členů, z toho 61 žáků, oddíl házené stavěl nový areál, oddíl košíkové měl kvalitní družstvo dorostenek, které hrálo od 60.let dorosteneckou ligu. Dorostenka Zarevúcká přešla v r. 1978 do Sparty Praha a posléze i reprezentovala ČSSR. Se střídavými úspěchy se potýkalo družstvo odbíjené a krátce trvala činnost oddílu ledního hokeje, který v r. 1962 zanikl. Nedatovaný zápis ze schůze uvádí, že družstvo v šachu hraje III. třídu městské soutěže Prahy.

V sedmdesátých letech vznikl oddíl miniaturgolfu, měl základnu 25 členů, družstvo hrálo II. ligu. V r. 1985 vznikl oddíl lehké atletiky.

3.3.3.4 Sportovní aktivity tenisového oddílu

V r. 1968 vznikla komise mládeže pod vedením Jaroslava Pšeničky, bývalého vrcholového sportovce, který začal systematicky pracovat s mladými talenty. Členská základna tenisu měla cca 120 členů, z toho 11 dorostenců a 27 žáků. Členské příspěvky

¹ *Almanach tělovýchovného hnutí v Praze Vokovicích a Veleslavíně 1908-1988. Archiv SK Aritma , s.17.*

činily 100,- Kčs, 60,- Kčs dorost a 30,- Kčs žáci. Průměrně byla přihlašována do soutěží 4 družstva - 1 dospělých, 1 dorostu a 2 družstva žáků.

V šedesátých letech začínali v klubu hrát i někteří tenisté, kteří později hráli v prvoligových družstvech, resp. reprezentovali ČSSR, např. Pavel Hůla nebo Zdeněk Žofka.

V r. 1975 byla zahájena příprava na výstavbu 6 nových dvorců, které byly dokončeny v květnu 1979. Jeden dvorec byl budován s asfaltovým povrchem. Současně byla dokončena přístavba šaten, stavba ubytovny, kanceláře byly rekonstruovány. Další část stavebních úprav probíhala na počátku 80. let. Všechny práce byly ukončeny v r. 1987, kdy tenisový oddíl oslavil 50 let činnosti. Oddíl tenisu má již dlouholetý dobrý vztah k brigádnické svépomocné činnosti, tradičně odpracovávali jeho členové 1 500 až 2 000 hodin ročně.

Díky rozšíření sportovišť v r. 1978 stále vzrůstala základna mládeže.¹ Docházelo k intenzivní systematické výchově této kategorie a výsledky se projeví až na konci 80 let, kdy družstvo usilovalo o účast v nejvyšší dorostenecké soutěži. Úměrně k tomu byla hlavně počátkem 80. let budována trenérská základna, v níž byli mimo jiné také 3 trenéři II. třídy, a oddíl usiloval o získání trenéra I. třídy.

V r. 1980 se zvýšily oddílové příspěvky na 200,- Kčs ročně u rekreačních hráčů, dorost platil 80,- Kčs a žáci 60,- Kčs ročně.

TJ Aritma Praha získala dobré postavení nejen v obvodě Prahy 6, ale mezi jednotami celé Prahy. Členská základna oddílů činila v r. 1987 1363 členů. Základní prostředky TJ v r. 1986 obnášely 31 mil. Kčs. Aktiva byla vyčíslena ve výkazu hospodaření částkou 34 mil. Kčs. Při údržbě zařízení TJ pomáhal národní výbor ONV Praha 6 a NV hl.m.Prahy.

¹ v r. 1979 již 56 žáků, jinak 216 členů

4. Vývoj a změny ve sportovních organizacích po roce 1989

4.1 Změny v československé tělesné kultuře po roce 1989

Listopad 1989 znamenal absolutní změnu politické situace v Československu, která zasáhla celou společnost. Byly ustanoveny nové státní orgány, politické strany, občanská sdružení. Je proto samozřejmé, že změny proběhly i ve struktuře a organizaci tělesné výchovy a sportu. Ihned v r. 1990, po zrušení zákona č. 68/1956 Sb. o organizaci tělesné výchovy zanikl ČSTV, dosavadní monopolní tělovýchovná organizace. Přijetím nového zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů se otvírá možnost k zakládání různě profilovaných občanských sdružení. Jako první se osamostatnil Československý olympijský výbor¹, Česká obec sokolská, Autoklub ČR, Orel, Svaz dělnických tělovýchovných jednot Československa apod. Řada z nich v souvislosti s vývojem sportu vznikla nově. Postupně vznikla Asociace tělovýchovných jednot, Asociace sportu pro všechny, Československá konfederace sportovních a tělovýchovných svazů a Sdružení technických sportů a činností.² Po krátké období nástupnická organizace ČSTV používala zkratku ČeSTV pro odlišení. Formálně byla za rozvoj československé tělesné výchovy a sportu zodpovědná ministerstva školství mládeže a tělovýchovy ČR A SR.³

V současné době vyvíjí soustavnou sportovní činnost nebo tělovýchovnou spolkovou činnost více jak 20 000 místních klubů a jednot a více než 150 sportovních svazů s celostátní působností. Většina z nich se ještě dále spolkově sdružila do střešních sportovních institucí jako jsou např.: Český svaz tělesné výchovy, Česká obec sokolská, Česká asociace sportu pro všechny atd.⁴

Organizaci a rozvoj tělovýchovy zajišťuje Parlament ČR jako orgán zákonodárný a Vláda ČR jako orgán výkonný pomocí zákonů a státního rozpočtu. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je orgánem ústřední státní správy.⁵ Subjekty na úrovni

¹ S rozpadem Československa v r. 1993 vznikl samostatný Slovenský olympijský výbor a Český olympijský výbor. ČOV a SOV byly uznány plénem MOV v září 1993

² KÖSSL, J., ŠTUMBAUER, J., WAIC, M., *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha : Karolinum, 2006, s. 145. ISBN 80-2460802-2

³ KÖSSL, J., ŠTUMBAUER, J., WAIC, M., *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha : Karolinum, 2006, s. 154. ISBN 80-2460802-2

⁴ Koncepce státní politiky v tělovýchově a sportu v České republice, Usnesení vlády č.2/1999 ze dne 6. ledna 1999. <http://www.msmt.cz/sport/koncepce-statni-politiky-v-telovychove-a-sportu-v-ceske-republice>

⁵ NOVOTNÝ, J. *Ekonomika sportu*. Praha : ISV nakladatelství, 2000, s. 17. ISBN 80-85866-68-4

státu rozhodují o rozdělování finančních prostředků ze státního rozpočtu a dalších zdrojů, např. SAZKA. Na regionální úrovni se na podpoře sportu a správě majetku určeného ke sportu podílí municipality (městské a obecní úřady). Potřeba užší koordinace a zastupování společných zájmů občanských sdružení hlavně ve vztahu ke státu a jeho institucím přivedla deset nejpočetnějších organizací a spolků k vytvoření Všesportovního kolegia ČR. Kolegium vzniklo v r. 1994 z potřeby sjednotit názory a oprávněné požadavky sportovního prostředí vůči státní moci výkonné a zákonodárné. Zastupuje tedy zájmy více jak 2 mil. registrovaných sportujících občanů všech věkových kategorií, sdružených v téměř 20 000 občanských sdružení. Snaží se obhajovat a prosazovat zájmy malých a neziskových tělovýchovných jednot a sportovních klubů, které provozují veřejně prospěšnou činnost především svou prací s dětmi a mládeží.¹

MŠMT vytvořilo jako poradní orgán ministra Radu pro tělovýchovu a sport MŠMT, ve které jsou zastoupeni představitelé největších občanských sdružení z hlediska rozsahu a ekonomiky i další odborníci.

4.2 Institucionální rámec tělesné výchovy a sportu

(ve smyslu zákona o sdružování občanů č.83/1990 Sb.)

1. Zastřešující sportovní asociace stojí na nejvyšším stupni naší tělovýchovy a sportu. Sdružují největší množství druhů sportu a mají přímý vztah k příslušnému ústřednímu orgánu státní správy, jehož prostřednictvím čerpají dotace ze státního rozpočtu.

Nejvýznamnějšími jsou Český svaz tělesné výchovy (ČSTV)², Český olympijský výbor (ČOV), Česká obec sokolská, Orel atd. Zastřešující sportovní asociace může sdružovat

¹ Všesportovní kolegium České republiky: *O kolegiu. (databáze online). ČR 2002-3 (citováno 2008-3-24). Dostupné z URL: <<http://www.vsesportovnikolegiumcr.cz/clenske.php>>*

² ČSTV je dobrovolným sdružením sportovních, tělovýchovných a turistických svazů s celostátní působností, tělovýchovných jednot a sportovních klubů i jejich sdružení, jsou-li ustavena jako občanská sdružení podle Zákona o sdružování občanů č.83/1990 Sb. Jeho posláním je podporovat sport, tělesnou výchovu a turistiku, sportovní reprezentaci České republiky a přípravu na ni, zastupovat a chránit práva a zájmy sdružených subjektů, poskytovat jim požadované služby a vytvářet ke vzájemné spolupráci potřebnou platformu. Subjekty sdružené v ČSTV si ponechávají samostatnost svého právního postavení, majetku a činnosti.

více sportovních asociací, má právní subjektivitu, jejími členy jsou jednotlivé sportovní asociace.

ČSTV (základní struktura členů)

a) tělovýchovné jednoty, sportovní kluby (TJ, SK)

- počet TJ, SK 9 231

- počet fyzických osob v TJ, SK: 1 504 289

1 598 009 (svazy)

b) sportovní svazy

- řádné členství

▶ počet svazů: 72

- přidružené členství

▶ počet svazů: 19¹

2. Samostatné sportovní asociace jsou vrcholné instituce daného sportu. Jejich činnost se týká, jednoho druhu sportu. Dotace čerpají prostřednictvím zastřešující sportovní asociace, mají právní subjektivitu. Příkladem jsou všechny sportovní svazy sdružené v ČSTV². Národní sportovní svazy mohou být řádným nebo přidruženým členem ČSTV.

3. Sportovní kluby³ většinou sdružují více sportů a mají přímou ekonomickou vazbu jak na zastřešující sportovní asociaci, tak na jednotlivé samostatné sportovní asociace (obvykle prostřednictvím svých oddílů). Pokud čerpají prostředky ze státního rozpočtu, děje se to prostřednictvím zastřešující nebo samostatné sportovní asociace. Prostřednictvím sportovní federace mají kontakt se státem, jehož případná finanční podpora je předávána s poměrně velkou administrativní náročností právě přes federace. Kluby vyvíjí i vlastní hospodářskou činnost, jež představuje vlastní zdaňovaný finanční zdroj.

4. Oddíl je nejnižším typem sportovních organizací. Existuje v rámci klubu. Základním znakem je specializace na jediný sport a ekonomická a právní omezení

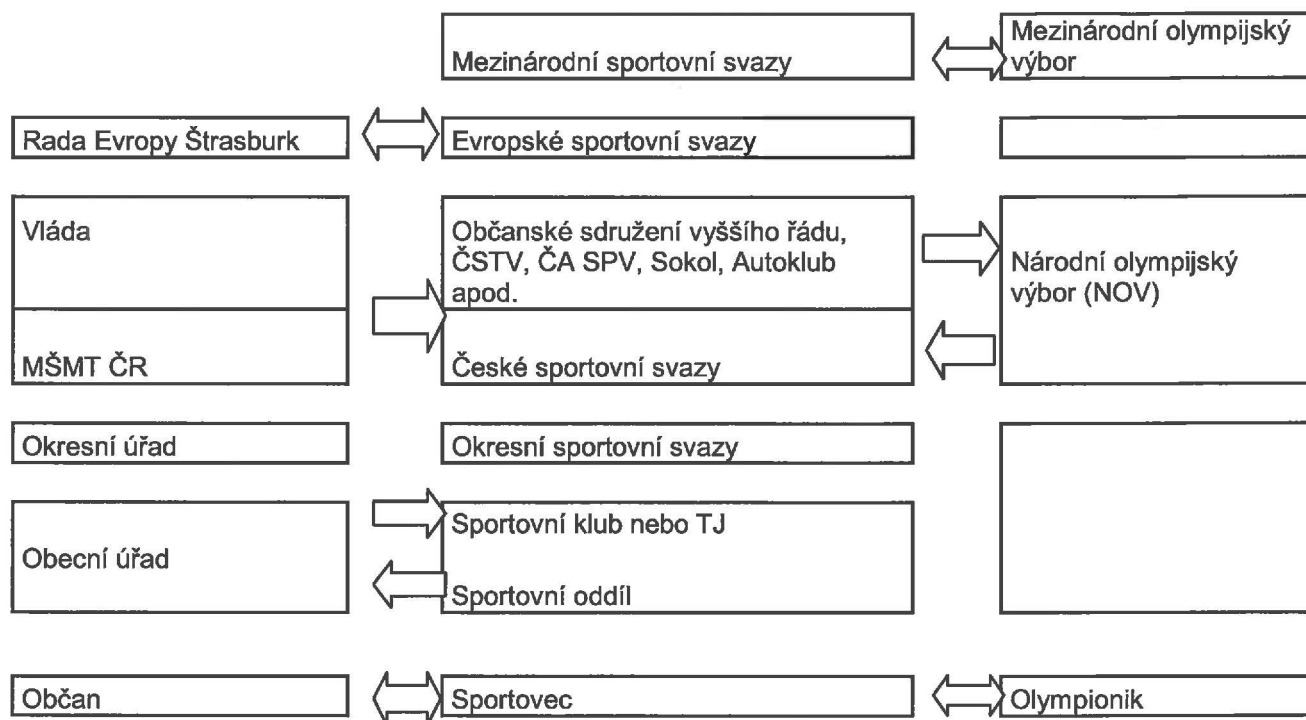
¹ DVOŘÁK, F., *Občanská sdružení ve sportu* (online) (citováno dne 2008-3-24) dostupné z URL <<http://www.ftvs.cuni.cz/Katedry/KIN/dvorak.php>>

² Sdružování svazů v ČSTV upravuje Směrnice ČSTV 2/1998 v novelizovaném znění ze dne 20.4. 2001

³ Dříve: tělovýchovná jednota

definovaná mateřským klubem. Většina finančních prostředků je čerpána prostřednictvím klubu.¹

Institucionální rámce sportu na příkladu ČR²

4.3 Charakteristika sportovního klubu a jeho právních vztahů

Ve sportovním prostředí působí vedle sebe paralelně mnoho sportovních organizací, jejichž právní rámec je poměrně široký:

- občanská sdružení – vznikají registrací podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů
- organizace s mezinárodním prvkem - jedná se o mezinárodní sportovní federace, které mají na území ČR sídlo anebo zde mohou působit prostřednictvím své organizační jednotky
- obchodní společnosti a družstva – vznikají podle obchodního zákoníku za účelem provozování sportovní činnosti

¹ TOPINKA, J. – STANJURA, J. *Občanská sdružení ve sportu*. Praha : Olympia, 2001. s. 18-24. ISBN 80-7033-223-9

² NOVOTNÝ, J. *Ekonomika sportu*. Praha : ISV nakladatelství, 2000, s. 18. ISBN 80-85866-68-4

- zájmová sdružení právnických osob vzniklá podle občanského zákoníku, je-li účelem jejich existence činnost v oblasti sportu
- organizační složky státu nebo příspěvkové organizace, zřízené ústředním orgánem státní správy nebo obcí k zajišťování sportu
- nadace a nadační fondy, jsou-li zřízeny podle zákona o nadacích a nadačních fondech za účelem shromažďování prostředků určených k rozvoji sportu a tělesné výchovy
- obecně prospěšné organizace poskytující prospěšné služby v oblasti sportu¹

Tyto sportovní organizace lze rozdělit na organizace, které jsou založeny za účelem podnikání a zisku – tzv. podnikatelské subjekty, mezi něž patří zejména obchodní společnosti, a na organizace, které nejsou založeny za účelem dosažení zisku, tzv. neziskové subjekty, mezi které řadíme ostatní výše zmíněné právní formy, včetně akciových společností nepodnikatelského typu.

Sportovní kluby jsou nejčtenějším typem sportovních organizací a jsou podle §18 – 20, zákona č. 40/1964 Sb. občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, právnická osoba. Právnická osoba může existovat v různých právních formách.

Ve sportu nejčastěji vznikají dva základní typy právních forem sportovních klubů:

1. sportovní klub jako *obchodní společnost* podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů
2. sportovní klub jako *občanské sdružení* podle zákona č. 083/1990 Sb., o sdružování občanů

1. Sportovní kluby ve formě obchodních společností založených pro podnikání obvykle vznikají ve dvou formách, buď jako akciová společnost nebo společnost s ručením omezeným. Obchodní společnost je vázána obchodním zákoníkem, vzniká zápisem do obchodního rejstříku, u akciové společnosti na základě zakladatelské smlouvy s návrhem stanov a u společnosti s ručením omezeným na základě

¹ TOPINKA, J. – STANJURA, J. *Občanská sdružení ve sportu*. Praha : Olympia, 2001. s. 24. ISBN 80-7033-223-9

společenské smlouvy. Podnikatelská, resp. výdělečná činnost a obchodní vztahy jsou upraveny zákonem č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, ve znění posledních předpisů. Podnikatelská činnost je obvykle realizována na základě živnostenského oprávnění, a proto musí splňovat zákonem definované podmínky.

2. Občanské sdružení je zdaleka nejčastější právní formou sportovních klubů a též SK Aritma funguje jako občanské sdružení. Sportovní kluby fungující jako občanská sdružení řadíme mezi neziskové organizace (NNO), tedy organizace, které nejsou založeny za účelem dosažení zisku.¹

Primárním právním předpisem občanských sdružení je zákon č.83/1990 Sb., o sdružování občanů, který upravuje zakládání, existenci a zánik občanských sdružení jako právnických osob.

Tento zákon zejména určuje:

- kdo a jak má právo se sdružovat,
- jak vzniká a zaniká sdružení,
- soudní ochranu členů sdružení.

Před tímto právním předpisem dlouhou dobu upravoval zakládání spolků zákon č. 68/1951 Sb., o shromážděních a dobrovolných organizacích, který platil až do r. 1990. Od 1. 5. 1990 platí nový zákon č. 83/1990Sb., o sdružování občanů, do konce r. 1991 platil pro občanská sdružení hospodářský zákoník, který byl nahrazen od 1.1.1992 obchodním zákonem č. 513/1991 Sb. v platném znění, a dále pak v platné verzi platí občanský zákoník z r. 1964.²

Právnickou osobou podle občanského zákoníku jsou:

- a) sdružení fyzických nebo právnických osob (obchodní společností, družstva, sdružení, spolky, svazy apod.)
- b) účelová sdružení majetku (např. nadace ústavy, fondy),

¹ Pokud o.s. vygeneruje zisk, je zpětně investován do činnosti organizace

² NOVOTNÝ, J. *Ekonomika sportu*. Praha : ISV nakladatelství, 2000. s. 92. ISBN 80-85866-68-4

c) jiné subjekty, o nichž to stanoví zákon (církve, náboženské společnosti aj.)¹

Pro úplnost je třeba zmínit, že součástí Ústavy je Listina základních lidských práv a svobod, která v článku 20 odst. 1 zaručuje občanům právo svobodně se sdružovat ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích na ochranu svých hospodářských a sociálních zájmů. Tento ústavní pořádek je pro sportovní organizace a jejich členy v principu to nejdůležitější pro jejich právní existenci a jejich spolkovou činnost.²

Údaje o rozdělení počtu členů podle legislativního hlediska, tj. členění na občanská sdružení a obchodní společnosti (viz tabulka) z r. 2002³

Tabulka - rozdělení počtu členů v TJ (SK) podle legislativního vymezení

Interval počtu členů	Počet TJ (SK)			Struktura v %		
	Celkem	obč.sdr.	obchod.spol.	celkem	obč.sdr.	obch.spol.
-50	29	21	8	22,1	25,2	28,6
51-100	27	22	5	20,2	21,1	17,9
101-200	28	21	7	20,9	20,2	25
201-300	19	16	3	14,1	15,4	10,7
301-500	14	12	2	11	11,5	7,1
501-1000	8	6	2	6,1	5,8	7,1
1001-1500	4	3	1	3,1	2,9	3,6
1501-	3	3	-	2,5	2,9	-
Celkem	132	104	28	100	100	100

Ačkoliv občanských sdružení je 78,8 % (obchodních společností tedy 21,2 %), je zajímavé, že struktura obou právnických subjektů vykazuje obdobné tendence, neboť více než 60 % všech občanských sdružení i obchodních společností je koncentrováno do TJ (SK) s počtem členů do 200.

¹ ŠÁCHA, J. Hospodářský výsledek sportovního klubu a faktory na něj působící. Litoměřice, 2004. Diplomová práce na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Vedoucí diplomové práce Ing. Ivana KRAFTOVÁ CSc. s. 11.

² TOPINKA, J. – STANJURA, J. *Občanská sdružení ve sportu*. Praha : Olympia, 2001. s. 8. ISBN 80-7033-223-9

³ ČASLAVOVÁ, E., sekce- ekonomika sportu: *Výsledky*. 2. únor 2002 (citováno dne 2008-3-24) dostupné z URL <<http://www.sportbusiness.cz>>

4.3.1 Struktura stanov a organizační struktura občanského sdružení

Občanské sdružení vzniká registrací na Ministerstvu vnitra ČR na základě návrhu, jehož součástí jsou stanovy společnosti. Obsah stanov je dán zákonem.

Stanovy musí obsahovat:

- a) název sdružení,
- b) sídlo,
- c) cíl jeho činnosti,
- d) orgány sdružení, způsob jejich ustavování, určení orgánů a funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení,
- e) ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízeny a pokud budou jednat svým jménem,
- f) zásady hospodaření.¹

Úkolem a cílem sdružení je organizování rekreačního, výkonnostního nebo vrcholového sportu. Sdružení však může být i výdělečně činné, t.zn. realizuje i podnikatelskou činnost. Klasifikace činnosti dle definice ve stanovách má vliv na určení ZDP (zákona daně z příjmu).

Ve stanovách je organizační struktura projednávána na úrovni orgánů klubu, za něž jsou považovány: valná hromada (konference), výbor klubu, dozorčí rada klubu (event. revizoři účtů) a prezident klubu.

Organizační struktura sdružení:

- valná hromada (konference)
- výbor klubu
- dozorčí rada klubu, revizoři účtů
- prezident klubu

¹ TOPINKA, J. – STANJURA, J. *Občanská sdružení ve sportu*. Praha : Olympia, 2001. s. 11. ISBN 80-7033-223-9

Valná hromada klubu typu občanského sdružení vykonává následující činnosti:

- projednává zprávu o činnosti hospodaření klubu a o stavu klubového majetku, práv a závazků,
- projednává a bere na vědomí zprávu dozorčí rady (resp. revizorů účtů),
- projednává a schvaluje rámcový nebo pevně stanovený rozpočet klubu pro následující období,
- stanoví výši jednorázového klubového příspěvku pro případné zájemce o členství zakládajícího člena klubu, výši ročního klubového příspěvku pro činné členy klubu,
- schvaluje podmínky smluvního členství,
- přijímá čestné členy klubu,
- stanoví volební období orgánů,
- volí členy výboru klubu,
- volí a odvolává dozorčí radu, resp. revizory účtů,
- rozhoduje o vstupu a vystoupení klubu do a ze spolkových sportovních institucí,
- rozhoduje o převodu vlastnictví klubového nemovitého majetku,
- rozhoduje o změnách, úpravách a doplňcích stanov,
- rozhoduje o zániku, rozpuštění, rozdělení a sloučení klubu.

Prezident klubu je oprávněn:

- svolat řádnou i mimořádnou valnou hromadu,
- řídit zasedání výboru klubu (alespoň 1x měsíčně),
- uzavírat a sjednávat písemně právní úkony jménem klubu,
- uzavírat jménem klubu pracovně právní vztahy.

Výbor klubu

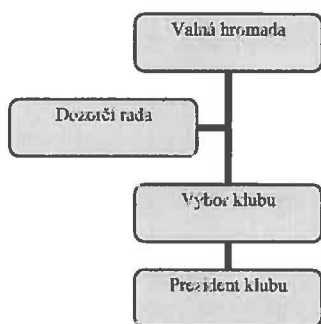
- většinou přijímá rozhodnutí a usnáší se ve věcech, které nejsou výslovně svěřeny valné hromadě, anebo ve věcech a záležitostech, které byly výboru klubu valnou hromadou svěřeny, nebo je pravomoc klubu vyjádřena přímo ve stanovách.

Dozorčí rada

- resp. revizoři účtů jsou oprávněni kontrolovat všechny účetní a finanční operace klubu, stav hospodaření s penězi, právy a majetkem klubu a podávat o tom zprávy

výboru klubu a valné hromadě. Rozhodují o případném sporu o kvalitu právního, účetního nebo finančního dokladu. Zároveň navrhují v případě zjištěných nedostatků nápravná opatření.¹

Obecné schéma občanského sdružení²

Dozorčí rada je zde zakreslena mimo hlavní osu orgánů, a to proto, že její členové jsou voleni valnou hromadou pro funkci kontrolní, představují tedy nezávislou kontrolu. Neměli by být členy jiných orgánů, aby mohli skutečně dodržovat princip nezávislosti na výkonných činnostech.

Občanské sdružení zaniká podle § 12 zákona č.83/1990 Sb. o sdružování občanů:

- 1) dobrovolným rozhodnutím,
- 2) sloučením s jiným sdružením,
- 3) pravomocným rozhodnutím ministerstva o jeho rozpuštění.

Pokud stanovy sdružení neurčí způsob dobrovolného rozpuštění nebo sloučení s jiným sdružením, rozhoduje o něm jeho nejvyšší orgán. Tento orgán oznámí zánik sdružení do 15 dnů příslušnému ministerstvu.³

¹ ČÁSLAVOVÁ, E. *Management v tělesné výchově a sportu* (vybrané kapitoly). Praha : Karolinum, 2000. s. 55-57. ISBN 80-246-0050-1

² ČÁSLAVOVÁ, E. *Management v tělesné výchově a sportu* (vybrané kapitoly). Praha : Karolinum, 2000. s. 56. ISBN 80-246-0050-1

³ ČÁSLAVOVÁ, E. *Management v tělesné výchově a sportu* (vybrané kapitoly). Praha : Karolinum, 2000. s. 55- 57. ISBN 80-246-0050-1

4.3.2 Struktura finančních příjmů a výdajů sportovních klubů fungujících jako občanské sdružení

Základním úkolem sportovního klubu je zabezpečení podmínek ke sportovní činnosti vlastních členů. Velkou roli zde hraje finanční potřeby klubu. Podle zápisů věnovaly TJ více než 80 % času jednání o hospodářských otázkách¹ (podle šetření dřívějšího ČSTV).

Struktura příjmů

Sportovní klub hospodaří s penězi, které získává ze dvou základních zdrojů – vlastních a vnějších.

Vlastní zdroje:

- členské příspěvky
- příjmy ze sportovní činnosti
- příjmy ze společenské a dobročinné činnosti organizované klubem
- příjmy z reklam a z pronájmu klubového majetku
- příjmy z prodeje klubových práv a klubového majetku
- příjmy z doplňkových obchodních aktivit
- příjmy z vkladů na účtu klubu a výnosy z cenných papírů

Vnější zdroje:

- dary a podpora od jiných právnických a fyzických osob
- dotace, subvence a granty od svazových orgánů, orgánů střešních sportovních institucí
- dotace, subvence a granty ze státního rozpočtu případně z rozpočtu obcí
- úvěrové instrumenty – bankovní úvěry, úvěry od obcí a jiné formy finanční výpomoci od jiných subjektů mezi samotnými sportovními kluby²

¹ NOVOTNÝ, J. *Ekonomika sportu*. Praha : ISV nakladatelství, 2000. s. 80. ISBN 80-85866-68-4

² JUHANIÁK, F. *Problematika financování sportovních klubů*. Praha, 2006. Diplomová práce na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy na katedře management sportu. Vedoucí diplomové práce Ing. Miroslava Navrátilová s. 23.

Struktura výdajů

Výdaje můžeme rozdělit na *přímé*, které přímo souvisí se sportovní činností, a *nepřímé* – což jsou výdaje spojené s hospodářskou činností a provozem sportovních zařízení¹

Strukturu výdajů sportovních klubů lze rozdělit na tři základní položky:

- organizační a hospodářské výdaje – které představují výdaje spojené s provozem a údržbou sportovních zařízení
- výdaje na tělovýchovu a sport-zahrnující výdaje na tréninkovou přípravu, účast v soutěžích, nájem sportovišť a nákup sportovních potřeb
- výdaje na vedlejší hospodářskou činnost

Tyto položky vyčerpávají přibližně 90% rozpočtu. Zbýlých 10% zpravidla tvoří výdaje na péči o členy, investice, manka, škody, bankovní poplatky, atd. Výdaje na sportovní činnost se neustále zvyšují. Příčinami jsou kromě neustále nově vznikajících tělovýchovných zařízení i stále rostoucí ceny paliv, energií a v neposlední řadě inflace. Informaci o jednotlivých zdrojích příjmů občanských sdružení a obchodních společností (údaje za obchodní společnosti jsou v tabulce sloučeny) jsou uvedeny v tabulce č. 4.²

¹ NOVOTNÝ, J. *Ekonomika sportu*. Praha : ISV nakladatelství, 2000. s. 86. ISBN 80-85866-68-4

² ČASLAVOVÁ, E., sekce- ekonomika sportu: *Výsledky*. 2.únor 2002 (citováno dne 2008-3-24) dostupné z URL <<http://www.sportbusiness.cz>>

Zdroje příjmů (absolutně a v %)

Druh příjmu	Počet	%	% souhrnně
členské příspěvky	132	17,5	17,5
dotace svazové	103	13,7	25,3 1)
dotace okresní	45	6	
dotace obecních úřadů	42	5,6	
příjmy z pronájmů	47	6,2	
příjmy ze služeb	13	1,7	
dary fyz. a práv. osob	129	17,1	17,1
příjmy z reklam	129	17,1	17,1
příjmy ze sp. činnosti	57	7,5	
příjmy z transferu hráčů	36	4,8	
ostatní 2)	21	2,8	
Celkem	754	100	

Pozn. 1) 25,3 % vyjadřuje celkové procento všech dotací
 2) např. příjmy ze vstupného, obchodní činnost, techn. údržba apod.

Z tabulky je zřejmé, že relace příjmů z členských příspěvků, darů a příjmů z reklam je téměř shodná (kolem 17%), zatímco všechny typy dotací činí zhruba 25% zdrojů příjmů. Zbylou část potom tvoří ostatní příjmy plynoucí z aktivity TJ (SK) (kolem 13%). Relace příjmů z veřejných zdrojů ku příjmům vlastním je 25,3% : 74,6%. Vyčleníme-li členské příspěvky je 57,1% příjmů tvořeno vlastní aktivitou TJ a SK.

4.3.2.1 Způsob získávání finančních prostředků

Jak už bylo uvedeno, sportovní kluby a tělovýchovné jednoty existující jako občanská sdružení, nadace a obecně prospěšné společnosti jsou neziskovými organizacemi. Neziskovost znamená, že jakýkoli zisk musí být použit pro další činnost této organizace. Neziskovým organizacím se v principu nezakazuje vedle hlavního programu, kterým organizace směřuje k naplnění svého poslání, vykonávat vedlejší aktivity. Jejich zisk však musí být investován do programu hlavního. V poslání těchto organizací se o penězích nehovoří, je však třeba si uvědomit, že i neziskové organizace

existují v prostředí tržní ekonomiky a bez určitého množství finančních prostředků by nemohly svou činnost vykonávat.¹

Získávání finančních prostředků

Získávání finančních prostředků (z anglického termínu fundraising²) je běžnou činností neziskových organizací. Zdroje podpory si můžeme rozdělit do pěti základních skupin. Jedná se o rozpočty či finanční prostředky :³

- 1) Rozpočty státních institucí a samosprávy. Nejdůležitějším zdrojem z této skupiny jsou jednotlivá resortní ministerstva (v případě tělovýchovných jednot a sportovních klubů je to Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy), městské a okresní úřady, státní fondy apod.
- 2) Finanční prostředky nadací. Většina českých nadací nefunguje jako zdroj peněz, který by přiděloval peníze jiným organizacím, jak je tomu v zahraničí. Spíše naopak: jsou zakládány občanskými sdruženími, aby sloužily jako prostředník pro získání peněz pro organizaci či vlastní projekty.
- 3) Finanční prostředky podniků (či podnikatelů). Zde může nezisková organizace žádat o dar. Dar může být finanční, pro podniky je však jednodušší poskytnout zdarma své služby či výrobky.
- 4) Finanční podpora individuálních dárců. Sem patří například členové organizace, dobrovolníci, příbuzní cílových skupin, lidé podobných zájmů. Individuální dárci se i České republice stávají stále zajímavějším zdrojem peněz.

¹ PLAMNÍNEK, J., SVATOŠ, V., HLEDÍKOVÁ, J., Petr Babouček, Pavla Jandáková, Josef Zetěk, *Řízení neziskových organizací*, Praha : Nadace Lotos, 1. vydání, 1996. str. 71.

² Současně s rozvojem tzv. třetího sektoru, tedy neziskových právnických osob, se čeština obohatila o název činnosti zvané fundraising. Termín je těžko přeložitelný. Jde o soubor nejrůznějších činností, směřujících k zajišťování zdrojů, k získávání darů nebo jiných výhod. Při zdokonalování fundraisingových dovedností se akcentují rétorické, psychologické a další odborné disciplíny a dovednosti. Někdy se však podceňuje právní stránka, přestože vlastně jde o jednání jehož cílem je uzavření smlouvy. Nejčastěji jde o uzavření smluv darovacích, grantových, sponzorských nebo o výpůjčce.

³ PLAMNÍNEK, J., SVATOŠ, V., HLEDÍKOVÁ, J., Petr Babouček, Pavla Jandáková, Josef Zetěk, *Řízení neziskových organizací*, Praha : Nadace Lotos, 1. vydání, 1996. s.72.

5) Příjmy z vlastní činnosti :

- ze sportovních činností,
- z členských a oddílových příspěvků,
- z pronájmu sportovišť a jiných prostor,
- z podnikatelské činnosti (např. ubytovací a stravovací služby, provozování sběren SAZKY a.s. apod.),
- z „výchovného“ sportovců při jejich prodeji (tzv. transferové platby).

Fundraising je dlouhodobý proces, který by měl začínat efektivním plánováním a končit podrobným zhodnocením, na základě něhož můžeme zjistit, které metody nám skutečně vyhovují a jsou nejúčinnější, jak náš fundraising zefektivnit.

Při plánování fundraisingu postupujeme systematicky zhruba podle těchto bodů:

- stručně definujeme poslání sportovní organizace;
- určíme si konkrétní cíle, z nichž bude potencionálnímu dárci zřejmé, že jsme schopni těchto cílů v určitém časovém období dosáhnout;
- zpracujeme realizační a časový plán našich aktivit a na jeho základě vypracujeme roční rozpočet;
- vybereme metody, které budeme používat pro získávání peněz. Volba vhodného způsobu fundraisingu závisí na řadě faktorů: kolik peněz potřebujeme získat, kolik času máme na průzkum možných zdrojů, kolik času máme na realizaci, kolik lidí máme k dispozici, jaká je pravděpodobnost úspěchu apod.;
- sestavíme seznam zdrojů, které pro nás připadají v úvahu;
- specifikujeme okruh dárců. Potenciální dárci je takový, který zná někoho z naší organizace, ztotožňuje se s naším posláním a v neposlední řadě má dostatek finančních prostředků na podporu naší organizace;
- požádejme o dar;
- snažme se o obnovení či zvýšení daru z minulých let.¹

¹ ŠÁCHA, J. Hospodářský výsledek sportovního klubu a faktory na něj působící. Litoměřice, 2004. Diplomová práce na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Vedoucí diplomové práce Ing. Ivana Kraftová CSc. s. 19.

Existují různé způsoby fundraisingu: ¹

- osobní návštěvy;
- telefonní fundraising;
- přímý poštovní styk;
- veřejné dobročinné akce;
- písemná žádost o grant;
- fundraising „ode dveří ke dveřím“;
- inzerce ve sdělovacích prostředcích.

4.4 Dopad jednotlivých daní daňové soustavy České republiky na sportovní klub

Pro SK je závazná celá řada daňových zákonů, k nejdůležitějším patří následující zákony:

- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o daních z příjmu)
- zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon z přidané hodnoty),
- zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o dani z nemovitosti),
- zákon č. 16/1993 Sb., o silniční dani, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o silniční dani),
- zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o dani z příjmů (ZDP), je základním zákonem týkajícím se sportovních institucí. Předmět daně z příjmů je upraven speciálně pro tzv. neziskové subjekty vymezené § 18 odst. 3 ZDP, mezi které patří i sportovní organizace provozující činnost formou občanského sdružení.

¹ PLAMNÍNEK, J., SVATOŠ, V., HLEDÍKOVÁ, J., Petr Babouček, Pavla Jandáková, Josef Zetěk, *Řízení neziskových organizací*, Praha : Nadace Lotos, 1. vydání, 1996. s. 103.

Předmětem daně pro tyto subjekty nejsou¹:

- příjmy vyplývající z poslání občanského sdružení podle stanov
- veškeré příjmy, kde jsou náklady větší než výnosy
- dotace, dary, úroky z vkladů na běžném účtu, pronájem státního majetku

ZDP vždy podléhají: příjmy z reklam, příjmy z nájemného, příjmy z další podnikatelské činnosti

Příjmy osvobozené od daně z příjmů – členské příspěvky, výtěžek provozovatelů loterií, které jsou provozovány podle zákona o loteriích č. 202/90 Sb. a č. 149/98 Sb.

Neziskové organizace jsou povinny vést účetnictví tak, aby nejpozději ke dni účetní uzávěrky byly vedeny odděleně příjmy, které předmětem daně nejsou, a příjmy, které předmětem daně jsou.

Daň z přidané hodnoty (DPH) je tzv. nepřímou daní. Zákon o DPH vymezuje okruh osob (právnických i fyzických), které mají povinnost daň zaplatit, ale mají současně právo tuto daň zahrnout do ceny zboží nebo služeb a následně vyinkasovat při platbách za tato plnění. Plátcem DPH se stanou fyzické nebo právnické osoby, když ve třech po sobě jdoucích měsících jejich příjem přesáhne 750 000,- Kč, přičemž u sportovních organizací se do tohoto obratu započítávají příjmy dosažené v jejich výdělečné činnosti, do které se nezahrnují činnosti od daně osvobozené. U neziskových organizací, a tedy i sportovních organizací se činnosti prováděné v rámci hlavní činnosti považují za zdanitelná plnění a jsou od DPH osvobozeny.²

Daň z nemovitostí je rozdělena na daň z pozemků a daň ze staveb. Dle zákona o dani z nemovitostí jsou pozemky a stavby ve vlastnictví občanských organizací, které jsou používány pouze k činnosti dle stanov, od daně z nemovitostí osvobozeny.

Daň silniční musí platit tělovýchovné jednoty jen tehdy, pokud vlastní vozidla používaná v přímé souvislosti s podnikáním nebo k činnostem, které jsou předmětem daně z příjmů.

¹ TOPINKA, J. – STANJURA, J. *Občanská sdružení ve sportu*. Praha : Olympia, 2001. s. 139. ISBN 80-7033-223-9

² TOPINKA, J. – STANJURA, J. *Občanská sdružení ve sportu*. Praha : Olympia, 2001. s. 160. ISBN 80-7033-223-9

Daň darovací se řídí zákonem č. 357/1992 Sb., o dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitostí. Poplatníkem daně darovací je obvykle příjemce daru. V § 20 odstavci 4 daně darovací jsou uvedena osvobození. Jde o bezúplatné nabytí majetku:

- určeného k financování školství, vědy a vzdělávání, zdravotnictví, tělovýchovy, sportu atd., pokud je majetek nabyt právnickými osobami, které byly zřízeny k zabezpečování těchto činností a mají sídlo na území České republiky
- obecně prospěšnými společnostmi, pokud je určen na jejich činnost
- nadacemi a nadačními fondy

Pokud je ve smlouvě požadováno protiplnění, nejedná se o dar ve smyslu zákona dani dědické, darovací, a dani z převodu nemovitostí, ale o reklamu a tento příjem spadá do základu daně z příjmu.¹

4.5 Sport a marketingové služby

V poslední době se sportovní organizace stále více zabývají obchodem ve sportu, protože tento obchod jim přináší finanční prostředky k provozování sportovních aktivit. Obchodní společnosti v oblasti sportu provozují obchodní činnost jako základní aktivitu, občanská sdružení jako doplňkovou činnost. Z toho vyplývá, že marketing se svými nástroji se začíná v oblasti sportu stále více uplatňovat.

Marketing umožňuje sportovním organizacím strukturalizovat a precizovat nabídku jejich produktů, dovoluje koncipovat řízení organizace podle stanovených cílů a určuje kombinaci marketingových nástrojů, kterými lze daných cílů dosáhnout. Celkově lze říci, že neziskovým organizacím pomáhá ujasnit si, komu je určena nabídka (členům, divákům, sponzorům apod.), a získávat doplňkové finanční zdroje, které umožňují rozvoj neziskových aktivit.²

V této kapitole bych jen zběžně nahlédla do oblasti marketingových služeb, konkrétně se budu krátce věnovat reklamě a sponzoringu.

¹ NOVOTNÝ, J. *Ekonomika sportu*. Praha : ISV nakladatelství, 2000. s. 102. ISBN 80-85866-68-4

² ČÁSLAVOVÁ, E. *Management v tělesné výchově a sportu (vybrané kapitoly)*. Praha : Karolinum, 2000. s. 67. ISBN 80-246-0050-1

4.5.1 Sportovní reklama

Sportovní reklama je placená forma neosobní prezentace výrobků, služeb nebo myšlenek určitého subjektu (prezentace firmy či jiné organizace) prostřednictvím komunikačních médií ve sportu. Reklama je nejmasovější a nejviditelnější forma komunikace, která je využívána pro prezentaci výrobků a firmy.

Sportovní klub využívá:

- a) *obecná media komunikace* jako jsou reklama na plakátech, televizní a rozhlasové zpravodajství, tisk, a vedle nich i
- b) *specifická komunikační média* - dresy, sportovní zařízení - v případě tenisu jsou typické tradiční plachty visící na oplocení dvorců, dále pak výsledkové tabule a ukazatelé či bulletiny.

Sportovní reklama představuje obchodní vztah mezi sportovním klubem a firmou, která prostřednictvím sportu propaguje své produkty. Cílem je oslovit potencionální zákazníky a ovlivnit jejich postoje a kupní chování.

Reklama může plnit několik funkcí: *Funkce informační* je důležitá při uvedení produktu na trh, kdy je nutno stimulovat primární poptávku. *Funkce přesvědčovací* má posílit poptávku po konkrétním produktu, hlavně v prostředí, kde je velká konkurence. *Funkce upomínací* má zákazníkovi připomenout výrobek nebo službu, kterou dobře zná. Sportovní reklama může plnit všechny zmíněné funkce. Nejdůležitější jsou ale funkce přesvědčovací a upomínací. Např. reklama na výsledkových tabulích a ukazatelích má tuto upomínací funkci. Slouží totiž především pro zavedené značky a produkty, případně pro dostatečně známé a populární firmy.

Obchod s reklamou ve sportu je dnes vedoucí složkou příjmové stránky rozpočtů klubů, které nabízejí vrcholové sportovní výkony a bez těchto příjmů by nemohly finančně pokrýt svoji činnost. Instituce tohoto typu chápou sportovní reklamu v souvislosti se sponzorskými dary jako svou „protislužbu“, nabízenou sponzorovi za smluvně dohodnutých finančních a dalších podmínek. Reklama se těžko prosazuje u malých klubů nebo klubů na nižší výkonnostní úrovni sportu nebo u sportovních odvětví, která nejsou prezentována v masmédiích.¹

¹ ČÁSLAVOVÁ, E. *Management v tělesné výchově a sportu* (vybrané kapitoly). Praha : Karolinum, 2000. s. 114-119. ISBN 80-246-0050-1

4.5.2 Sponzoring

Sponzorství představuje pro sportovní kluby významný nástroj k získávání finančních prostředků sloužících k realizaci sportovních aktivit a činností. Ve srovnání s mecenášstvím a dary, resp. nadacemi, představuje sponzorování ve světě sportu komunikační a marketingový nástroj, který spočívá v jasném vymezení a kompenzaci výkonů sponzora a „protislužbě“ sponzorovaného.¹ Hlavním důvodem pro vstup určité firmy do sponzorského vztahu není pouze reklama, ale obvykle propagace firmy, zvyšování podílu na trhu, zvýšení prodeje produktů. Sponzorovaný hledá sponzora pro pokrytí nákladů sezóny nebo určité akce. Podle svých záměrů požaduje finance, vybavení, oblečení atd. Jako protihodnotu pak klub nabízí tělovýchovné služby, sportovní akce, jiné služby (rehabilitace), nebo služby nevztahující se přímo ke sportu (např. ubytovací služby). Jako sponzorské firmy fungují hlavně banky, pojišťovny, automobilové společnosti, energetické závody nebo firmy se silnou konkurencí jako počítačové firmy, kosmetické, potravinářské atd. Sport je pro úspěšné sponzorské firmy velmi lákavý, oslovuje v současnosti téměř 50 % světové populace, je univerzální, nejsou zde takové rozdíly jako v kulturách jednotlivých zemí. Z těchto důvodů přes 70 % sponzorských výdajů směřují do oblasti sportu.²

Sponzorství a reklama jsou nástroji komunikačního mixu firmy, které slouží ke zviditelnění výrobků nebo samotné firmy a k ovlivňování chování zákazníků. Pro oba nástroje je společné, že jsou realizovány k dosažení obchodního záměru a za oba se platí. Jejich podstata a fungování je však odlišné, především v psychologickém působení na spotřebitele. Reklama má krátkodobější, ale intenzivnější charakter. Naopak sponzorství je realizováno v dlouhodobém horizontu s cílem vybudovat si u veřejnosti dlouhodobě pozitivní obraz, který spoluvytváří určitý partnerský vztah. Při porovnání nákladů a výnosů spojených se sponzorstvím a reklamou docházíme k závěrům, že profesionálně řízené sponzorování je z finančního hlediska mnohem efektivnější než reklama.³

¹ ČÁSLAVOVÁ, E. *Management v tělesné výchově a sportu* (vybrané kapitoly). Praha : Karolinum, 2000. s. 122. ISBN 80-246-0050-1

² NOVOTNÝ, J. *Ekonomika sportu*. Praha : ISV nakladatelství, 2000. s. 122. ISBN 80-85866-68-4

³ JUHANIÁK, F. *Problematika financování sportovních klubů*. Praha, 2006. Diplomová práce na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy na katedře management sportu. Vedoucí diplomové práce Ing. Miroslava Navrátilová s. 37.

5. SK Aritma Praha v současnosti

5.1 SK Aritma Praha v období let 1989 až 2007

Po r. 1989 došlo k zásadním změnám v celé společnosti, sport a sportovní kluby nevyjímaje. Nově vzniklá SK Aritma Praha, o.s. (dále SK Aritma) se považovala za právního pokračovatele původní sportovní organizace TJ Aritma Praha, která vznikla v r. 1908 pod názvem Sokol Vokovice. Na základě rozhodnutí mimořádného sjezdu ČSTV, konaného dne 25. 3. 1990 v Praze, se SK Aritma považuje též za jednu z nástupnických organizací ČSTV, a to v rozsahu majetkových práv a povinností, jak jsou evidenčně zachyceny v příslušných dokladech ke dni registrace. Vzniká jako právnická osoba na základě schválení stanov dne 14. 5. 1990, prvních doplňkových stanov schválených valnou hromadou SK Aritma dne 19. 3. 1994, druhých doplňkových stanov schválených valnou hromadou 19. 4. 1994 a třetích doplňkových stanov schválených valnou hromadou klubu dne 17. 5. 2007.¹ Stanovy byly zaregistrovány na Ministerstvu vnitra v Praze 6. 6. 2007.

Ke dni registrace stanov měla SK Aritma tyto sportovní oddíly: atletika, curling, fotbal, házená, basketbal, volejbal, tenis a Asociace sportu pro všechny.² Počet členů SK se v posledních 10 letech pohybuje kolem čísla 1000, dá se říci, že u většiny oddílů se počty nijak dramaticky nemění, výraznější nárůst pozorujeme jen u populárních sportů jako je tenis a fotbal, (viz tabulka „Členská základna SK Aritma“).

¹ Stanovy SK Aritma Praha VSP/1-339/90-R Změna stanov vzata na vědomí dne 6.6.2007 X. ustanovení přechodná a závěrečná, s. 12. bod 1-3

² Stanovy SK Aritma Praha VSP/1-339/90-R Změna stanov vzata na vědomí dne 6.6.2007 X. ustanovení přechodná a závěrečná, s. 13. bod 7

Členská základna SK Aritma Praha v letech 1999 až 2007

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ASPV	134	164	177	119	99	105	98	109	107
Atletika	101	101	71	77	63	60	61	77	69
Basketbal	163	207	106	103	133	135	155	151	172
Curling	19	19	19	25	26	30	41	41	43
Fotbal	213	341	236	285	180	219	211	254	256
Minigolf	3	3	3	0	15	13	0	0	0
Házená	101	152	121	90	64	31	59	59	41
Tenis	292	318	290	271	289	273	257	368	352
Turistika	18	19	16	17	17	10	9	0	0
Volejbal	29	32	32	32	32	29	27	29	30
Celkem	1073	1356	1071	1019	918	905	918	1088	1070

Řádným členem SK Aritma se může stát každý, má-li českou státní příslušnost¹, uhradí-li příspěvky a tím se zavazuje dodržovat stanovy, ve kterých jsou zachycena základní práva a povinnosti členů. Klubové příspěvky jsou součástí finančních příjmů, výši klubových příspěvků stanovuje SK, vybírání zajišťuje výbor oddílu.

Členové oddílů/odborů SK Aritma vytvářejí tyto společné orgány:

- 1. Valná hromada**, která rozhoduje o činnosti a potřebách SK Aritma. Rozhoduje o změně názvu, schvaluje výroční zprávu, rozpočet, volí výbor a kontrolní komisi, rozhoduje o zrušení / zániku sportovního klubu a oddílů včetně stanovení zásad o vypořádání majetku.
- 2. Výbor SK Aritma**, který vystupuje jako jednatel oddílu s manažerskými právy a povinnostmi. To znamená, že připravuje všechny zprávy, informace a návrhy týkající se plánů, rozpočtu a zajišťuje jejich plnění. Eviduje členskou základnu, zajišťuje provoz, údržbu a výstavbu atd. Členové výboru volí ze svého středu prezidenta SK Aritma.
- 3. Prezident SK Aritma**, který je nejvyšším činovníkem, odpovídá za správu a řízení sportovního klubu a může uzavírat a sjednávat písemné právní úkony.
- 4. Kontrolní komise** provádí kontrolu všech ekonomických a právních operací.
- 5. Metodická komise** řeší sportovní činnost oddílů a je složena z metodiků jednotlivých oddílů.

¹ cizinec na základě souhlasu oddílu

6. Ekonomická komise je složena z hospodářů jednotlivých oddílů a vedoucího ekonomického úseku. Řeší ekonomické záležitosti oddílů a její návrhy schvaluje výbor SK Aritma.¹

Sídlo SK Aritma se nachází na adrese: Nad Lávkou 5, 160 00 Praha 6. Na základě rozhodnutí výboru se SK Aritma zaregistrovala u PTU² v r. 1990, a tudíž dostává dotace podle počtu členů jednotlivých oddílů.³ Co se týče právního postavení a majetku SK Aritma, dle stanov SK může svým jménem nabývat práv, zavazovat se a má samostatnou majetkovou odpovědnost. Může též k plnění svých úkolů používat státního nebo jiného majetku, který mu byl smluvně předán do užívání s právem hospodařit s ním jako s vlastním.

SK Aritma má povoleny následující koncese a živnosti, které bude i nadále provozovat:

- Koncese:** - provoz směnárny
- Živnosti:** - provoz ubytovny
- provoz kempu Džbán
- koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej⁴

5.2 Základní charakteristika tenisového oddílu SK Aritma

Zvolíme-li s určitou tolerancí za kritéria klasifikace tenisových klubů (oddílů) v Praze zejména charakteristiku jejich poslání, ekonomické zázemí a jejich majetek, rozsah členské základny a úroveň závodní sportovní činnosti dospějeme přibližně ke třem typům klubů.

První úroveň představují velké profesionální kluby. Zabezpečují především nejvyšší stupeň závodní činnosti a reprezentaci, disponují rozsáhlým majetkem,

¹ Stanovy SK Aritma Praha VSP/1-339/90-R Změna stanov vzata na vědomí dne 6.6.2007 VII. orgány sportovního klubu s. 7- 10., bod 1-6

² PTU patří ke krajským sdružením ČSTV, která zahájila činnost 1.7.2001 v návaznosti na krajské uspořádání ČR. Krajská sdružení jsou organizační součástí ČSTV s právní subjektivitou a pečují o vytváření podmínek pro rozvoj sportu v příslušném kraji.

ČESKÝ SVAZ TĚLESNÉ VÝCHOVY: *Krajská sdružení* (citováno dne 2008-3-24) dostupné na URL <http://www.cstv.cz/krajska_sdruzeni.htm >

³ Zápis č.24 z porady SK Aritma Praha ze dne 7.11.1990

⁴ Stanovy SK Aritma Praha VSP/1-339/90-R Změna stanov vzata na vědomí dne 6.6.2007 X. ustanovení přechodná a závěrečná, s. 12-13.

komplexním vybavením sportovišť a rehabilitačních zařízení. Jejich činnost řídí profesionální aparát, mají širokou členskou základnu a hodně příznivců mezi sportovní veřejností. Jsou to například tenisové komplexy I. ČLTK (500 členů), Sparty Praha a další.

Druhou, početnější skupinu tvoří střední neprofesionální oddíly, ve kterých se rozvíjí amatérský tenis, jejich majetek a ekonomické zázemí zabezpečuje závodní tenis na krajské a výjimečně ligové úrovni. Dostupnější podmínky jsou v těchto oddílech zvláště pro rekreační tenis. Mají význam pro vyhledávání talentovaných hráčů pro tenis profesionální.

Do třetí skupiny lze zařadit malé neprofesionální kluby s menší členskou základnou, malým materiálním zázemím, s okresní až krajskou úrovní sportovní činnosti.

Podle uvedených kritérií se tenisový oddíl SK Aritma Praha dá zařadit do druhé skupiny „středních neprofesionálních pražských oddílů“. Jeho posláním je skloubit rekreační a závodní tenis a pokračovat v tradici rozvoje tohoto sportu ve Vokovicích a okolí. Je jedním z osmi oddílů sportovního klubu Aritma.

Počty jeho členů se pohybují kolem 350, z toho je 186 rekreačních a 50 závodních hráčů. O tom, že oddíl věnuje značnou pozornost výchově nejmladší generace tenistů, svědčí počet 140 dětí ve věku od 4 do 14ti let.¹ Ekonomické zázemí oddílu tvoří 9 antukových dvorců, jeden kurt s umělým povrchem a dva kurty na mini-tenis. Oddíl využívá budovu, ve které jsou šatny, sprchy, skříňky, místnost pro občerstvení a klubovna.

Závodní sportovní činnost provozují čtyři mládežnická družstva a dvě družstva dospělých. V oddílu působí skupina trenérů s kvalifikací I. a II. třídy.

Činnost tenisového oddílu SK Aritma se řídí strukturálně stejnými stanovami jako hlavní klub. Nejvyšším orgánem oddílu je **valná hromada** (schází se zpravidla 1x za rok), která volí a odvolává členy výkonného výboru oddílu. Valná hromada schvaluje zprávu o činnosti oddílu včetně stavu hospodaření s rozpočtem. Rozhoduje o zániku, zrušení nebo ukončení činnosti oddílu, tato opatření nabývají účinnosti až po schválení valnou hromadou SK Aritma.²

¹ Zápis ze schůze tenisového oddílu ze dne 8.11.2007, bod 9

² Stanovy SK Aritma Praha VSP/1-339/90-R Změna stanov vzata na vědomí dne 6.6.2007 VI. sportovní oddíly/odbory s. 6., bod 3f

V období mezi valnými hromadami řídí činnost oddílu **Stičlenný výkonný výbor**, který je volen na čtyřleté období. Schází se zpravidla 1x měsíčně a jeho práci řídí **předseda**.

Výkonný výbor připravuje návrhy plánu činnosti a rozpočtu, určuje výši oddílových příspěvků s ohledem na náročnost, nákladovost a případný schodek v oddílovém rozpočtu. Tyto návrhy podléhají souhlasu valné hromady.¹

5.3 Finanční hospodaření oddílu SK Aritma

Před tím než se budu věnovat ryze finančním záležitostem bych ráda shrnula hospodářské úspěchy tenisového oddílu v posledních deseti letech, které je možno shrnout do následujících bodů:

- 1) Pro zimní sezónu 1997/98 byla postavena na asfaltovém dvorci č. 5 první nafukovací hala, která sloužila až do r. 2001. Náklady, provozování byly financovány privátní osobou.
- 2) V r. 1998 kompletně rekonstruovány dvorce 1-4 v hodnotě 800 000,- Kč.
- 3) V r. 2001 byla na dvorcích 1-4 postavena přetlaková hala, kterou postavila a provozuje firma Top-Servis. Dne 28.října 2002 silná vichřice halu úplně zničila. Nová hala byla dána do provozu v lednu 2003.
- 4) V r. 2003 vybudován nový dvorec pro nejmenší děti (200 000,- Kč).
- 5) V r. 2004 provedena rekonstrukce a nové zastřešení terasy nákladem cca. 300 000,- Kč.
- 6) V r. 2006 byl postaven na místě asfaltového dvorce č. 5 nový kurt s umělým povrchem (290 000,- Kč)
- 7) V r. 2006 položena nová dlažba na terase (50 000,- Kč).
- 8) V r. 2007 byly dokončeny renovace šaten – hlavně sprch, nákladem cca. 330 000,- Kč.

Finanční hospodaření oddílu SK Aritma

Podrobnější analýzu hospodářských výsledků SK Aritma představují auditované účetnické uzávěrky každého roku.

¹ Stanovy SK Aritma Praha VSP/1-339/90-R Změna stanov vzata na vědomí dne 6.6.2007 VI. sportovní oddíly/odbory s. 6-7., bod 1-5

Ztráty sportovních oddílů jsou kryty hospodářskou činností hlavního klubu SK Aritma jako je směnárna, provoz ubytovny a kempu Džbán a též ze státních a privátních dotací.

Z tabulek hospodaření sportovních oddílů je zřejmé, že sportovní činnost jakož i podpora rekreačního sportu je finančně náročná, a proto je velice důležité, aby sportovním oddílům zůstala zachována vedlejší hospodářská činnost.

V přehlednějších a srozumitelnějších tabulkách uvádím údaje, které jsou předkládány členům na valné hromadě tenisového oddílu.

Přehledný rozpočet SK Aritma pro rok 2005

VÝDAJE	Fotbal	Tenis	Curling	Odbíjená	Házená	Košíková	Atletika	Turistika	ASPV	součet
poskytnuté příspěvky	20 850	1 000	2 350			690	700			
náklady na reprezentaci	7 390	2 750							1 988	12 128
mzdy	121 886	23 940				20 748	5 170		15 561	187 305
cestovné	102 000						14 304	2 970		119 274
ostatní náklady	83 671	21 400				117 198	1 500			223 769
opravy a udržování	70 995	700								71 695
služby*	476 815	609 790	46 870		2 900	395 192	21 390	716	15 276	1 568 949
výdaje na provoz areálu	246 758	147 764	14 630	19 295	8 576	19 965	45 841	856	12 255	515 940
vnitřní zaúčtování	32 890	41 910		4 290	22 000	126 060	10 670		13 860	251 680
součet výdajů v roce	1 163 255	849 254	63 850	23 585	33 476	679 853	99 575	4 542	58 940	2 976 330

PŘÍJMY	Fotbal	Tenis	Curling	Odbíjená	Házená	Košíková	Atletika	Turistika	ASPV	součet
oddílové příspěvky	152 200	1 182 350	1 500	5 600	6 000	195 300	15 800	360	44 180	1 603 290
dotace od sport. svazů	96 791	5 000	50 000			19 990	6 775		10 858	189 414
dary od PO a FO	300 000	10 000		20 000		40 000				370 000
tržby z prodeje služeb	354 186	125 479	47 500		20 000	373 737	34 630			955 532
ostatní výnosy	40 000									
součet příjmů v roce	943 177	1 322 829	99 000	25 600	26 000	629 027	57 205	360	55 038	3 158 236
zisk/ztráta	-220 078 Kč	473 575 Kč	35 150 Kč	2 015 Kč	-7 476 Kč	-50 826 Kč	-42 370 Kč	-4 182 Kč	-3 902 Kč	181 906 Kč

Přehledný rozpočet SK Aritma pro rok 2006

VÝDAJE	Fotbal	Tenis	Curling	Odbíjená	Házená	Košíková	Atletika	ASPV	součet
poskytnuté příspěvky		3 650			1 000	3 000	1 000		8 650
náklady na reprezentaci									0
mzdy		23 940				38 304	25 777	15 960	103 981
cestovné							14 610		14 610
ostatní náklady	154 713	11 500				119 983	2 045		288 241
opravy a udržování	34 665	59 121				940			94 726
služby*	618 382	681 710	173 880	18 235	5 500	478 413	34 885	16 179	2 027 184
výdaje na provoz areálu	399 750	327 781		8 032		55 790	10 117	20 802	822 271
vnitřní zaúčtování	35 520	47 210		3 150	37 570	141 180	15 330	15 780	295 740
součet výdajů v roce	1 243 030	1 154 912	173 880	29 417	44 070	837 610	103 764	68 721	3 655 402
PŘÍJMY	Fotbal	Tenis	Curling	Odbíjená	Házená	Košíková	Atletika	ASPV	součet
oddílové příspěvky	136 800	757 120	2 050	5 900		219 200	23 100	34 590	1 178 760
dotace od sport. svazů	88 829	6 000	60 000				7 333	18 820	180 982
dary od PO a FO	358 980	245 000		30 000		35 000			668 980
tržby z prodeje služeb	320 700	164 350	104 500			446 344	30 253		1 066 147
součet příjmů v roce	905 309	1 172 470	166 550	35 900	0	700 544	60 686	53 410	3 094 869
zisk/ztráta	-337 721 Kč	17 558 Kč	-7 330 Kč	6 483 Kč	-44 070 Kč	-137 066 Kč	-43 078 Kč	-15 311 Kč	-560 534 Kč

Přehledný rozpočet SK Aritma pro rok 2007

VÝDAJE	Fotbal	Tenis	Curling	Odbíjená	Házená	Košíková	Atletika	ASPV	součet
poskytnuté příspěvky		1 000			3 000		1 900		5 900
náklady na reprezentaci	10 512	1 976					4 967	396	17 851
mzdy		23 541				31 122	27 480	20 748	102 891
cestovné							18 614		18 614
ostatní náklady	156 650	12 600		1 800		149 188	1 290		321 528
opravy a udržování	980								980
služby*	612 814	659 211	186 619	11 505	7 690	523 573	45 940	19 130	2 066 482
výdaje na provoz areálu	225 136	336 722		9 840		52 575	16 687	12 814	653 774
vnitřní zaúčtování	48 150	46 950		9 000	23 250	153 300	17 550	18 000	316 200
součet výdajů v roce	1 054 242	1 082 000	186 619	32 145	33 940	909 758	134 428	71 088	3 504 220
PŘÍJMY	Fotbal	Tenis	Curling	Odbíjená	Házená	Košíková	Atletika	ASPV	součet
oddílové příspěvky	252 300	435 500	2 150	6 400		279 500	49 000	43 210	1 068 060
dotace od sport. svazů	56 649	7 750	23 000			25 000	12 000	15 643	140 042
dary od PO a FO	200 000	286 480		20 000		93 000			599 480
tržby z prodeje služeb	300 029	186 876	115 000			421 039	39 680		1 062 624
součet příjmů v roce	808 978	916 606	140 150	26 400	0	818 539	100 680	58 853	2 870 206
zisk/ztráta	-245 264 Kč	-165 394 Kč	-46 469 Kč	-5 745 Kč	-33 940 Kč	-91 219 Kč	-33 748 Kč	-12 235 Kč	-634 014 Kč

Hospodaření tenisového oddílu					
	2 005		2 006		2 007
<u>Příjmy:</u>		<u>Příjmy</u>		<u>Příjmy</u>	
oddílové příspěvky	1 181 950	oddílové příspěvky	757 120	oddílové příspěvky	428 058
sponzoring	10 000	sponzoring	245 000	sponzoring	286 480
hra hostů	70 050	hra hostů	92 920	hra hostů	90 246
startovné z turnajů	46 690	startovné z turnajů	52 230	startovné z turnajů	81 630
reklama	8 739	reklama	19 200	reklama	15 000
příspěvek od PTS	5 001	dotace PTS	6 000	dotace PTS	7 750
příjmy celkem	1 322 430	příjmy celkem	1 172 470	příjmy celkem	909 164
<u>Výdaje:</u>		<u>Výdaje</u>		<u>Výdaje</u>	
materiál na údržbu areálu	-31 276	materiál na údržbu areálu	-140 135	materiál na údržbu areálu	-112 103
odměna správce	-81 000	odměny správce	-89 404	odměny správce	-113 718
mzdy výboru	-23 940	mzdy výbory	-23 940	mzdy výbory	-23 541
účty za telefon	-7 011	účty za telefon	-9 443	účty za telefon	-14 226
kopírování a foto	-5 752	kopírování a foto	-6 620	kopírování a foto	-11 196
čisticí prostředky	-10 793	čisticí prostředky	-5 960	čisticí prostředky	-6 970
kancelářské potřeby	-8 215	kancelářské potřeby	-13 210	kancelářské potřeby	-11 950
pronájem tenisové haly	-493 250	pronájem tenisové haly	-431 998	pronájem tenisové haly	-475 070
tenisové míče	-64 799	tenisové míče	-76 994	tenisové míče	-100 788
tréninkové hodiny a registrace	-21 700	tréninky a registrace	-64 377	tréninky a registrace	-42 873
rozhodčí	-21 400	rozhodčí	-14 162	rozhodčí	-12 600
pronájem tělocvičny SK Aritma	-41 910	pronájem haly SK	-47 210	pronájem haly SK	-46 950
poháry a medaile	-1 808	poháry a medaile	-2 387	poháry a medaile	-13 302
odměny 2.liga	-36 400	odměny 2.liga	-35 400	odměny 2.liga	-62 271
		převod na nákup soutěží	-50 000		
		tréninky a sport.výbava			
		M.Fafla	-45 000		
		tepláky pro mládež	-22 919		
		oprava klubovny	-54 453		
		počítač do klubovny	-21 229	televize do klubovny	-21 999
celkem výdaje	-849 254	celkem výdaje	-1 154 841	celkem výdaje	-1 069 557
hospodářský výsledek	473 176	hospodářský výsledek	17 629	hospodářský výsledek	-160 393

Dary od fyzických a právnických osob

Velmi nepravidelné částky, které tenisový oddíl resp. její aktivní členové získávají na základě vlastní iniciativy.

Úspěchem byly sponzorské dary v r. 2006 ve výši 200 000.- Kč.¹

Tržby z prodeje služeb

V tržbách z prodeje služeb je zahrnut pronájem tenisových kurtů pro hosty a licenční poplatky trenérů.

Částka se ročně pohybuje cca. kolem 70 000.- Kč.

Reklama

Zde jsou zahrnuty příjmy za umístění reklamních nápisů.

5.3.2 Výdaje tenisového oddílu

V oddílových výdajích jsou uvedeny srozumitelné částky, které jsou vždy předmětem jednání s hlavním klubem.

Již zmíněná změna v celé společnosti vede i ve sportu k určité upřímnosti také „amatérské“ sportovní kluby. Tou „upřímností“ myslím účetní částky ve výdajích tenisového oddílu za nákup soutěží², hráčů, či odměn za úspěšnou reprezentaci. Reprezentovat klub již ve středních vrstvách výkonnosti, například v 2. lize je dnes podmíněno častým a tvrdým tréninkem. V současné době je nejúspěšnějším hráčem Martin Fafl, který jako odchovanec klubu přes nabídky účasti ve vyšších soutěžích jiných klubů (a tím pádem i vyšší odměny v penězích), stále zůstává věrným členem SK Aritma. Proto výdaje spojené s jeho osobou jsou vždy neoddiskutovatelné.

Od r. 2006 je za nadšeného souhlasu všech aktivních sportovců v klubovně instalován nový počítač napojený na internet.

To, že v rozpočtu tenisového oddílu není uvedena částka na jistě nemalou spotřebu energií jako plyn, elektřina a spotřeba vody, je výsledkem jednání výkonného

¹ z toho daru náleželo 10% tenisové škole, protože škola poskytla protislužbu ve formě tréninkového programu pro dceru sponzora

Zápis z výboru tenisového oddílu č.3 ze dne 29.5.2006 bod 8

² S pověřením výboru byla odkoupena soutěž II. ligy dospělých od LTK Cibulka za 50.000Kč. Zápis z výboru tenisu ze dne 20.7.2006

výboru tenisového oddílu s hlavním klubem SK, který tyto náklady hradí plně ze svých zdrojů.

Bez pomoci hlavního klubu by jistě tenisový oddíl nemohl realizovat akce pouze ze svých zdrojů jak uvedeno v kap. 5.3 Finanční hospodaření oddílu SK Aritma (viz úspěchy posledních 10ti let).

6. Možné cíle manažerské práce

Tuto diplomovou práci jsem pojala jako výzvu k prezentaci svých představ pro další rozvoj tenisového klubu, a to jak po stránce sportovní, tak i hospodářské, tedy jako bych se ucházela o místo manažera klubu. Z uvedeného je zřejmé, že sportovní klub SK Aritma je nepochybně úspěšný a finančně silný subjekt. Skutečnost, že je vlastníkem pozemků pro sportování, není ani u nás, ani ve světě obvyklé. Z uvedených hospodářských přehledů vychází, že tenisový oddíl SK Aritma je soběstačná hospodářská jednotka. Je to dáno především tím, že tenis je v současné době moderní a v důsledku medií a úspěšnosti našich tenisových hráčů i ve světovém měřítku v centru zájmu veřejnosti. Úspěchy současných reprezentantů jako Berdycha, Štěpánka, nebo Vaidišové se Šafářovou jsou pro mnoho jejich následníků významnou motivací. To ulehčuje nábor nových členů z řad žáků, motivuje je i při náročném tréninku a pro oddíl se stává mládež přínosem, finanční zárukou příštích let.

První „manažerskou“ úvahou tedy bylo osamostatnění oddílu a důsledky, které by to přineslo.

6.1 Samostatný klub mimo rámec SK

Osamostatnění oddílu mimo rámec SK vyžaduje řadu legislativních kroků a vyřešení materiálních podmínek. Oddíl by pravděpodobně mohl fungovat ve formě občanského sdružení nebo obchodní společnosti. Odpadly by náklady na pronájem tenisové haly v zimních obdobích (ročně 450 000,- Kč), nicméně velmi složitá jednání se by se týkala vyřešení vlastnictví pozemku, veškerého materiálního vybavení oddílu a jeho vyčlenění ze sportovního klubu. Zakoupení nebo pronájem celého tenisového

areálu představuje značné finanční výdaje, které oddíl nemá k dispozici. S velkým a trvalým finančním zatížením musíme počítat i pro administrativní aparát a hospodářské zabezpečení činnosti oddílu.

Právní podmínkou pro osamostatnění oddílu je souhlas valné hromady SK,¹ což v současné době není reálné. Z uvedených důvodů nepokládám úvahu o samostatné existenci oddílu za uskutečnitelnou v dohledném časovém horizontu. Proto se v další části diplomové práce budu zabývat rozvojem oddílu jako součástí SK Aritma.

6.2 Oddíl jako součást SK Aritma

Příslušnost oddílů k SK má své výhody zejména v tom, že odpadají starosti s materiálním zabezpečením oddílu. Jedná se například o náklady na údržbu kurtů, na spotřebu energií a vody. Také cesty k získávání grantů jsou prostřednictvím SK reálnější. V neposlední řadě mají členové tenisového oddílu možnosti využívat ostatních sportovišť SK např. házenkářské, volejbalové hřiště, minigolf, tělocvičnu apod. Též se využívají místnosti a pohostinská zařízení SK ke schůzové a společenské činnosti. SK zprostředkovává spolupráci s ČSTV, PTU, úřady státní správy a dalšími organizacemi. Oddílu rovněž odpadají starosti s pojištěním majetku, sjednáváním úrazového pojištění a pojištění odpovědnosti za škody.

6.3 Cíle pro sportovní a společenský sektor

První družstvo dospělých - minimálně udržet 2. ligu;

dorost - účast v Pražském přeboru;

uspořádat více turnajů pro žáky a dorost;

vytvořit roční tréninkový plán;

zřídít a propagovat podnikové a rodinné členství.

¹ zápis z výboru tenisového oddílu č.3 ze dne 29.5.2006, bod 4b

6.4 Podněty ke změnám v hospodářském sektoru

Projekt „Odkup přetlakové haly“;

Projekt Rekonstrukce resp. nástavba klubovny;

Investice do vybavení oddílu, rekonstrukce dvorců 5-8, osvětlení dvorců 1 a 2;

Navýšení příjmů oddílu.

6.4.1 Odkup přetlakové haly

Za jedno z významných opatření pokládám odkoupení přetlakové haly a organizování jejího provozu. Výchozí úvaha je podpořena následujícími fakty:

Firma Top servis postavila tenisovou přetlakovou halu čistě jako podnikatelský záměr.

Vlastní činností firmy, která sídlí v Brně, jsou technická zařízení budov a nosné kabelové systémy s požární odolností. Stavbou této haly se vlastně prezentovala pro pražský trh a tento záměr byl úspěšně splněn. Hala byla v r. 2001 pořízena nákladem cca. 6 000 000,- Kč. Z informací funkcionářů tenisového oddílu vím, že problémy, které nastaly v r. 2003, kdy bouře strhla a znehodnotila halu, již tenkrát vedly Firmu Top servis k úvahám halu prodat. Nicméně hala byla pojištěna, a proto byla postavena nová. Životnost přetlakové haly se počítá na 10 let. V r. 2007 je tedy účetnický 6 let stará, ve svém technickém stavu však jen 4 roky.

Firma Top servis se sídlem v Brně si musí pronajímat služby na provoz haly, platit i nájem pozemku, který je zahrnut v příjmech SK Aritma. Tyto náklady snižují podnikatelský výsledek.

Pro analýzu výše prodejní resp. kupní ceny haly jsem provedla následné propočty:

Náklady na provoz tenisové přetlakové haly:

neměnné náklady v jednotlivých letech

	MĚSÍC	SEZÓNA 1.10.- 30.4. (7 měsíců)
A. Materiál, zásoby, zboží:		
Spotřeba materiálu	4 000 Kč	28 000 Kč
B. Služby a média:		
Elektrická energie	24 000 Kč	168 000 Kč
Topení	51 000 Kč	357 000 Kč
Účetnické služby	2 500 Kč	17 500 Kč
Telefon, fax	2 000 Kč	14 000 Kč
C. Osobní náklady:		
Mzdy	30 000 Kč	210 000 Kč
Sociální zabezpečení (35%)	10 500 Kč	73 500 Kč
D. Revize, údržba a opravy:		
Údržba a opravy	22 800 Kč	159 600 Kč
E. Pojištění:		
Pojištění - živelní pohroma	2 400 Kč	16 800 Kč
Pojištění – škody (240 Kč/měs)	1 020 Kč	7 140 Kč
Propagace		10 000 Kč
PROVOZNÍ NÁKLADY CELKEM		1 061 540 Kč

Montáž, demontáž	60 000 Kč
skladování	25 000 Kč
náklady celkem za sezónu	1 146 540 Kč

Kalkulace pro tenisovou přetlakovou halu s 4 antukovými dvorci

ceník	cena/hod	počet hod/den	počet kurtů	počet dni v sezóně	výnosy Kč
7:00-9:00	300 Kč	2	4	200	480 000 Kč
9:00-15:00	350 Kč	6	4	200	1 680 000 Kč
15:00-21:00	400 Kč	6	4	200	1 920 000 Kč
21:00-23:00	300 Kč	2	4	200	480 000 Kč
					4 560 000 Kč

vytížení haly:	100%	4 560 000 Kč
vytížení haly:	80%	3 648 000 Kč
vytížení haly:	70%	3 192 000 Kč
vytížení haly:	60%	2 736 000 Kč

Hospodářský výsledek v závislosti na kupní ceně:

předpoklady úvěru v roce 2008:

splatnost úvěru 5 let, úroková míra 6,0 % vytížení haly 70%

úvěr Kč:	finanční náklady	provozní náklady	náklady celkem	příjem z provozu	hosp. výsledek
6 000 000	-1 346 962	-1 146 540	-2 493 502	3 192 000 Kč	698 498
5 000 000	-1 118 575	-1 146 540	-2 265 115	3 192 000 Kč	926 885
4 000 000	-894 860	-1 146 540	-2 041 400	3 192 000 Kč	1 150 600
3 000 000	-671 145	-1 146 540	-1 817 685	3 192 000 Kč	1 374 315

6.4.1.1 Komentář k sestavení projekce výnosů

- a) technická úroveň projektované haly umožňuje požadovat hodinové sazby i lehce nad horní hranicí dříve uváděného rozpětí jednotlivých hodinových pásem;
- b) reálná obsazenost – vytížení haly ve výši 70% je kalkulována opět s mírnou rezervou (dle zkušeností u obdobných hal);
- c) míra inflace cen výnosů ani nákladů není zahrnuta (působila by na obou stránkách bilančních propočtů, její vliv by tak byl neutrální pro výsledné propočty);
- d) na začátku i na konci sezóny je plánován určitý útlum v obsazení haly, to se však neprojeví u předplatného na celou sezónu, částečné předplatné je možné, ale bez slevy;
- e) v době vánočních svátků je rovněž plánován útlum v obsazenosti, ze zkušeností víme, že po dobu svátků jsou pořádány turnaje či sportovní akce se zajímavým přínosem pro provozovatele haly nebo halu navštěvují mimořádně jiní „sváteční“ hráči a klienti, kteří naváží v některých případech budoucí spolupráci;
- f) jak je vidět, je v kalkulaci poměrně nezanedbatelná rezerva pro dosažení vyššího přínosu;
- g) finanční úvěrové zatížení je vypracováno na zkrácené životnosti haly 5ti let. V této době bude nutné splatit jistinu i úroky a vytvořit rezervní fond pro obnovení pláště. Periferní zařízení jako ohřev vzduchu, osvětlení vstupy a ukotvení mají vyšší životnost

6.4.1.2 Celkové zhodnocení investice do tenisové haly

Všechny mé propočty a údaje vychází ze zkušeností z provozu již stávající haly. Chtěla bych zdůraznit, že jsem při výpočtech postupovala velice konzervativně. Provozní náklady jsou stanoveny na maximální horní hranici, v realitě počítám, že tyto náklady budou nižší. Za hlavní zdroj úspor provozních nákladů považuji mzdové náklady – 2 zaměstnanci jsou u firmy této velikosti spíše luxusem (v praxi je využíván tzv. samoobslužný systém – přístup a organizace hodin zajištěna trenéry a hráči). Obdobně jako náklady i výnosy jsou kalkulovány s velkými rezervami. V souvislosti s výnosy chci vyzdvihnout především obsazenost haly, která je v mé kalkulaci stanovena na minimální hranici. Očekávám vyšší obsazenost hlavně díky předem

nasmlouvaným trenérům, kteří budou tuto halu využívat se svými klienty, a tak jsou garancí vyšší vytiženosti haly. Jedná se o zcela konkrétní představu, konkrétní trenéry, včetně jejich klientely a založení tenisové školy.

Výsledkem jsou podklady pro jednání se stávajícím provozovatelem haly. Z tabulky *Hospodářský výsledek v závislosti na kupní ceně* je patrné, že již od nové pořizovací ceny (6 000 000,- Kč) je projekt atraktivní. Já osobně bych se snažila dosáhnout shody v jednání o kupní ceně v rozmezí 3 – 4 milionů Kč. To by s jistotou zaručilo klubu příjmy kolem 1 000 000,- Kč, které bych využila na provedení dalšího projektu - rekonstrukce resp. nástavba klubovny.

6.4.2 Projekt rekonstrukce resp. nástavba klubovny

Přes vynaloženou investici 55 000,-Kč do úpravy v r. 2006 klubovna oddílu nevyhovuje zejména svou rozlohou a vybavením požadavkům na zařízení tohoto typu (je totiž částečně využívána jako kancelář a místnost pro správce areálu).

V období dalšího časového horizontu bych plánovala zásadní přestavbu dnešní hlavní budovy, ve které jsou šatny, bufet, obchod s tenisovými potřebami a kancelář. V případě pozitivního stanoviska statika se jeví jako administrativně a ekonomicky nejschůdnější vybudovat na stávajících základech nadstavbu. Získané prostory nejen že vyřeší jejich stávající nedostatek, ale umožní vybudovat i další zařízení pro závodní i rekreační hráče. Tím může být například potřebná posilovna a také zařízení pro rehabilitaci, jakási obdoba malého fitcentra.

Velmi konzervativně odhaduji pořizovací náklady ve výši cca 5 – 6 milionů Kč.

Tento projekt by mohl být v rámci tenisového oddílu financován z jedné poloviny cizím kapitálem a z druhé z výtěžku provozu přetlakové haly.

6.4.3 Investice do materiálního vybavení oddílu

Aktuálně, prvoplánově bych navrhovala rekonstrukci stávajících dvorců č. 6 – 10, aby svým povrchem a vybavením negativně neovlivňovaly hru. Z celkového počtu devíti antukových dvorců proběhla generální úprava včetně odvodnění pouze u čtyřech dvorců (1- 4). Zbývající mají nerovný povrch, jejich podloží nejsou v období dešťů dostatečně odvodněná. Dvorec číslo 5 byl již v r. 2005 pokryt novým umělým

povrchem. Ani sítě, „lajny“ a nářadí na průběžnou údržbu nejsou optimální. Za předpokladu stejné rekonstrukce jako u prvních čtyř závodních dvorců vychází náklady kolem 1,5 milionů Kč. Tyto zvýšené náklady jsou důsledkem rozdílné polohy dvorců a nepochybně inflačního navýšení cen. Dvorce 6-10 jsou převážně využívány k rekreačnímu tenisu, ale tyto kroky je nutné učinit, neboť v bezprostřední blízkosti roste konkurence Na Krutci v podobě nové bytové výstavby a s tenisovými kurty.

V neposlední řadě bych ráda iniciovala instalaci umělého osvětlení na centrálních dvorcích 1 a 2 náklady odhaduji na 500 000,- Kč.

Bezprostředně je rovněž možné v součinnosti s provozovatelem zlepšit kvalitu a úroveň bufetu.

Ke zlepšení celkového dojmu z areálu by jistě přispěly nově vysázená zeleň a dobře udržované travní plochy, přínosem by bylo rovněž doplnění areálu o dětský koutek s prolézačkami, stěnou pro lezení, houpačkami apod.

6.4.4 Navýšení příjmů oddílu

Zkvalitněním podmínek pro sportovní činnost i společenské zázemí klubu lze získat náročnější klientelu. Díky lepšímu zázemí a služeb se podaří získat sponzory pro dlouhodobou spolupráci. Nelze očekávat, že nejprve přijdou sponzoři, kteří dají peníze a budou čekat na lepší zázemí a služby, musíme je přesvědčit, že u nás získají více než u konkurence.

Navýšení příjmů by podle mého názoru bylo možné docílit zavedením např. rodinného nebo firemního členství. Další cestou je získávání nových členů. Bylo by možné zorganizovat „Den otevřených dveří“, spojený s nějakou zajímavou aktivitou jako grilování, beach volejbal, handicapové zápasy se závodními hráči atd.

Dále bych navrhovala :

- zvýšit počet pořádaných turnajů
- získat nové firemní klienty platící za jednorázové akce (turnaje)
- více se věnovat marketingu - získávat dotace z magistrátu i grantů Evropské unie, prosazovat se prostřednictvím SK Aritma

Po překonání administrativních překážek bude celkové atraktivitě areálu prospívat i dokončení hřiště na plážový volejbal¹, které SK Aritma staví na nevyužívané části pozemku přilehlého ke kurtům. Dva beach volejbalové kurty s bílým pískem budou sloužit jak pro doplňkový trénink oddílu volejbalistů, ostatním oddílům i veřejnosti.²

6.5. Podněty ke změnám ve sportovní a klubové činnosti

6.5.1 Rozvoj sportovní činnosti

Současná úroveň závodní hry je dána zařazením smíšených družstev v pražských soutěžích a umístěním jednotlivců na celostátním žebříčku.

Na základě výsledků v uplynulém roce budou hrát družstva následující soutěže:

Mladší žáci - 1. třída

Starší žáci - kadet tour

Dorost - 1. třída

Dospělý B - 2. třída

Nejvyšší soutěž, druhou národní tenisovou ligu, hraje družstvo dospělých A, které v minulém roce vybojovalo 2. místo.

Tenisovému oddílu se již tradičně daří výchova a příprava nejmladší tenisové generace, a to díky trpělivé a cílevědomé práci trenérů. Velký zájem je každoročně o tenisovou školičku pro nejmenší. Počet dětí ve věku od 4 do 14ti let tvoří zhruba 30% členské základny. Proto tenisový oddíl je již dlouhodobě líhní nejmladších talentů pro velké oddíly. To považuji za přirozené a správné, neboť v oddíle nejsou od určité výkonnostní úrovně hráčů optimální podmínky pro jejich další rozvoj. Mezi nejúspěšnější hráče oddílu patří například Martin Kameník, vítěz pardubické juniorky 2005 a člen extraligového družstva I. ČLTK.

Přesto je úroveň soutěží družstev nižší než by se dalo očekávat od oddílu této velikosti. Zejména je nutno více se věnovat přípravě družstva dorostu, které by mělo aspirovat na nejvyšší pražskou soutěž, tj. hrát na úrovni Pražského přeboru. Družstvo dospělých by mělo i s využitím hostujících hráčů udržet úroveň II. ligy.

¹ Grant Městské části Praha 6 ,1 000 000 Kč a 800 000Kč grant od MŠMT. Podle zápisu ze schůze ten oddílu ze dne 14.6.2007

² Na pozemku se nacházelo torzo dětského hřiště, nicméně sportovní oddíl nové postavit nemínil, protože by za něj musel převzít zodpovědnost

Základ družstev by měli tvořit především vlastní hráči, to nevyklučuje využití hostování nebo přestupy hráčů z malých oddílů. Tenisový oddíl Aritma by také měl více umožňovat hostování vlastním hráčům, aby získávali zkušenosti v jiných oddílech.

Do budoucnosti bude také nutné vytvořit kvalifikovanou skupinu vlastních trenérů, nejlépe trenéry I. třídy. Ti by měli vypracovat kvalitní program přípravy, který vychází z ročního tréninkového plánu formovaného na základě fungování tenisové sezóny (tj. zimní halová sezóna a jarní mistrovské zápasy družstev, přebory a letní turnajová sezóna jednotlivců). Více by měli ovládat motivační strategie, analyzovat nejen zápasy, ale i tréninky a podle výsledků modifikovat přípravu. Jelikož výkonnostní tenis není již zdaleka a pouze samotným hraním na kurtu s trenérem, je nutné do programu vedle tenisového tréninku zařazovat i další složky přípravy jako například:

- sparingové zápasy
- kondiční a koordinační přípravu
- regeneraci
- psychickou a duševní přípravu

Oddíl by se měl vrátit k podpoře a rozvoji závodní činnosti pořádáním zimních a letních turnajů. Turnaje přináší kromě přínosu ve sportovní činnosti i další pozitivní efekty – zviditelnění klubu, přijdou desítky hráčů s doprovodem, z nichž někdo třeba Aritmu „objeví“ nejen při tenise, ale i jako ideální místo pro firemní akce různého druhu. Turnaje dále přinášejí příjem ze startovného a zvýšenou tržbu v restauraci, je zde i možnost oslovit zajímavého sponzora.

Oddíl se každoročně uchází o pořádání oblastního a krajského přeboru dorostenek s dotací od PTS¹. Kromě toho považuji za správné, aby se každoročně konaly následující turnaje.

¹ Pražský tenisový svaz je dobrovolným samostatným občanským sdružením a je oblastním svazem Českého tenisového svazu

Turnaje 2007 v rámci okruhu ČTS¹:

- turnaj starších žáků kategorie „C“
- turnaj mladších žáků kategorie „C“
- turnaj dorostu kategorie „C“
- turnaj dětí
- turnaj dospělých kategorie „B“

V současné situaci, protože přetlaková hala v zimě není majetkem oddílu, je složitější organizovat zimní halové tenisové turnaje.

6.5.2 Rozvoj rekreačního tenisu

Rekreační hráči tvoří a budou vždy tvořit podstatnou část členů oddílu. V současné době je rekreatů 186, tj. zhruba 60 %. Počet dvorců (10) vytváří dostatečné předpoklady k tréninku závodních hráčů i pro rekreační tenis.

Oddíl by měl nadále podporovat rekreační tenis z důvodu sportovních i ekonomických. Rekreační hráči svými příspěvky přispívali vždy významným dílem do klubové pokladny.

Velká část rekreačních hráčů oplývá soutěživostí, a proto je i vhodné této vlastnosti více využívat k vedení a aktualizaci oddílového žebříčku. Vytvářet časové a prostorové podmínky pro turnaje rekreačních hráčů ve dvouhrách i čtyřhrách, velmi zajímavé mohou být i turnaje smíšených čtyřher. Organizace těchto turnajů musí citlivě reagovat na nestejnou výkonnostní úroveň hráčů tak, aby byli hrou uspokojeni všichni hráči.

Je možné postupovat takto:

- 1) po včasném sdělení termínu turnaje a jeho popularizaci určit termín přihlášek
- 2) podle celkového počtu přihlášených hráčů se stanoví počet skupin rozdělených podle již prokázané nebo předpokládané výkonnosti

¹ zápis ze schůze tenisového oddílu ze dne 16.4.2007 bod 4. plán turnajů na sezonu

- 3) hráče rozdělíme do skupin v počtu osmi až deseti
- 4) stanovíme termíny sehrání jednotlivých kol, respektivě časové rozmezí pro jejich sehrání
- 5) ve skupinách se bude hrát systémem každý s každým na dva vítězné sety, v případě 1:1 rozhodující supertiebreak¹. Každá skupina povede vlastní tabulku se dvěma body za vítězství, jedním bodem za porážku a žádným bodem za skrečovaný zápas
- 6) na závěr sezóny budou vyhlášeni vítězové skupin a zároveň oznámeni dva postupující do skupin vyšších a dva sestupující do skupin nižších, platných pro další sezónu

Spokojení rekreační hráči vytvářejí příjemné klima celého klubu, obvykle preferují hřiště Aritmy, neboť bydlí v blízkosti, mívají průměrné nároky na kvalitu kurtů, hledají na tenise nejen sportovní, ale i společenské aktivity. V konkrétním případě našeho klubu lze navázat na tradičně úspěšné grilování.

Zajímavým zpestřením a zároveň navýšením příjmů ve formě sponzorských darů by mohl být turnaj pro sponzory a jejich hosty.

6.5.3 Rozvoj klubové činnosti

Pozitivní atmosféra, přátelské klima v oddílu jsou odrazem možností a podmínek pro uspokojování sportovních i společenských potřeb všech členů, tj. závodních a rekreačních hráčů, mládeže i seniorů. Vzájemná úcta a pochopení, respektování duševních i fyzických zvláštností všech sportovních a věkových kategorií členů tvoří ve svém souhrnu to, co se nazývá „klubový duch“ oddílu.

I když nejsou v oddíle v tomto ohledu žádné větší problémy, lze nalézt další cesty k prohlubování klubové činnosti. Například k rozvoji vztahů mezi závodními hráči a rekreanty by určitě prospěly společné turnaje při stanovení tzv. handicapu. Takové turnaje by mohly být zakončeny společenským posezením u krbu apod. V tomto roce se přímo nabízí k takové události oslava stého výročí trvání sportovního klubu Aritma

¹ Namísto třetího setu se hraje „prodloužený“ tiebreak do deseti bodů

(1907). Je to významná příležitost pro zviditelnění klubu, k popularizaci nejlepších hráčů, kteří v oddíle začínali. Výbor plánuje, že oslava se bude konat zároveň se zahájením letošní sezóny. Program zahájí děti z tenisové školy, které představí, co se naučily. Následovat budou exhibice a přátelská utkání členů a hostů ve čtyřhrách. Na večerní oslavě se bude konat setkání současných a bývalých hráčů a jejich partnerů v sále vyzdobeném fotografiemi z historie klubu. K dispozici bude i klubová kronika a fotodokumentace z významných tenisových utkání. Tato oslava by neměla být ojedinělou událostí, během sezóny by se takových setkání mělo konat více a jistě by bylo i k zájmů oddílu, kdyby se konala prohlídka tenisového areálu s výkladem předsedy oddílu.

Atraktivní by jistě bylo i obnovení tradic spolupráce s některým tenisovým klubem v zahraničí a organizování vzájemných návštěv a turnajů.

7. Závěr

Na začátku své diplomové práce jsem si stanovila cíle, kterých jsem chtěla dosáhnout. Jednak cíle teoretické, kdy jsem měla vymezit a objasnit pojmy spojené s tématem a cíle praktické. V nich se pak pokusit jako fiktivní manažerka klubu, vycházející ze současné situace, předložit návrh optimálního hospodaření klubu, vytvořit finanční zdroje pro dlouhodobý rozvoj, zrekonstruovat zázemí a zkvalitnit sportovní činnost.

V první části diplomové práce jsem se pokusila zachytit historický vývoj vzniku a rozvoje organizované tělesné výchovy v českých zemích a zároveň v konkrétním klubu a oddíle ve Vokovicích. Základním zdrojem těchto informací byla kronika tělovýchovného hnutí v Praze- Vokovicích a Veleslavíně, zpracovaná dr. Miroslavem Opravilem. Bylo zajímavé sledovat, jaký dopad měly dějinné zvraty na organizaci tělovýchovného hnutí celkově i na organizaci sportovních klubů. Na historickou část navazuje vývoj klubové činnosti obecně po r. 1989, především dopad zákonných úprav na existenci a financování občanských sdružení, jejichž součástí jsou i sportovní kluby. V další části se zabývám organizací a orgány SK Aritma, jeho tenisového oddílu a jejich finančním hospodařením. V poslední části, pro mě snad nejdůležitější, se

zabývám perspektivami manažerské práce v tenisovém oddíle, konkrétně pak v tenisovém oddíle SK Aritma. Na základě poznání historie i daných současných skutečností jsem navrhla projekt budoucnosti, přinášející všestranný rozvoj klubu, tedy hmotný, finanční i společenský.

Věřím že úloha manažera se stane v příštích letech nepostradatelnou a doufám že mnohým stávajícím i budoucím funkcionářům tenisového oddílu SK Aritma napomůže i moje diplomová práce v potřebné orientaci.

8. Seznam literatury a použitých zdrojů

- 1) *Almanach tělovýchovného hnutí v Praze Vokovicích a Veleslavíně 1908-1988.*
Archiv SK Aritma
- 2) ČÁSLAVOVÁ, E. *Management v tělesné výchově a sportu* (vybrané kapitoly).
Praha : Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0050-1
- 3) HOBZA, V., REKTOŘÍK J. a kolektiv, *Základy ekonomie sportu*. Praha :
Ekoexpress, s.r.o., 2006. ISBN 80-86929-04-3
- 4) HRADEČNÝ, P., *40 let tenisu v Praze – Vokovicích*, Historický souhrn
- 5) KÖSSL, J., ŠTUMBAUER, J., WAIC, M., *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*.
Praha : Karolinum, 2006. ISBN 80-2460802-2
- 6) NOVOTNÝ, J. *Ekonomika sportu*. Praha : ISV nakladatelství, 2000. ISBN 80-
85866-68-4
- 7) OPRAVIL M., *Kronika tělovýchovného hnutí v Praze – Vokovicích a Veleslavíně*.
Archiv SK Aritma
- 8) PLAMNÍNEK, J., SVATOŠ, V., HLEDÍKOVÁ, J., Petr Babouček, Pavla
Jandáková, Josef Zetěk, *Řízení neziskových organizací*, Praha : Nadace Lotos, 1.
vydání, 1996.
- 9) TOPINKA, J. – STANJURA, J. *Občanská sdružení ve sportu*. Praha : Olympia,
2001. ISBN 80-7033-223-9
- 10) WAIC, M., *Češi a Němci ve světě tělovýchovy a sportu*. Praha : Karolinum 2004.
ISBN 80-246-0768-9

Časopisy

- 1) DĚJINY A SOUČASNOST KLUTURNĚ HISTORICKA REVUE, Sport a politika: *Tvrdě proti primadonám*. Ročník XXVIII (6/2006). Praha: Smetana Vít. Vychází měsíčně.. ISSN 0418-5129
- 2) VOKOVICKÉ PODÁNÍ, *čtvrtletník o tenise ve Vokovicích*

Internetové odkazy:

- 1) ČASLAVOVÁ, E., sekce- ekonomika sportu: *Výsledky*. 2.únor 2002 (citováno dne 2008-3-24) dostupné z URL <<http://www.sportbusiness.cz>>
- 2) ČESKÝ SVAZ TĚLESNÉ VÝCHOVY: *Krajská sdružení* (citováno dne 2008-3-24) dostupné na URL <http://www.cstv.cz/krajska_sdruzeni.htm >
- 3) DVOŘÁK, F., *Občanská sdružení ve sportu* (online) (citováno dne 2008-3-24) dostupné z URL <<http://www.ftvs.cuni.cz/Katedry/KIN/dvorak.php>>
- 4) *Koncepce státní politiky v tělovýchově a sportu v České republice*, Usnesení vlády č.2/1999 ze dne 6.ledna 1999. <http://www.msmt.cz/sport/koncepce-statni-politiky-v-telovychove-a-sportu-v-ceske-republice>
- 5) Všesportovní kolegium České republiky: *O kolegiu. (databáze online)*. ČR 2002-3 (citováno 2008-3-24). Dostupné z URL: <<http://www.vsesportovnikolegiumcr.cz/clenske.php>>

Diplomové práce

- 1) JUHANIÁK, F., *Problematika financování sportovních klubů*. Praha, 2006. Diplomová práce na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy na katedře management sportu. Vedoucí diplomové práce Ing. Miroslava Navrátilová
- 2) ŠÁCHA, J. *Hospodářský výsledek sportovního klubu a faktory na něj působící*. Litoměřice, 2004. Diplomová práce na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Vedoucí diplomové práce Ing. Ivana Kraftová CSc.

Použité právní předpisy

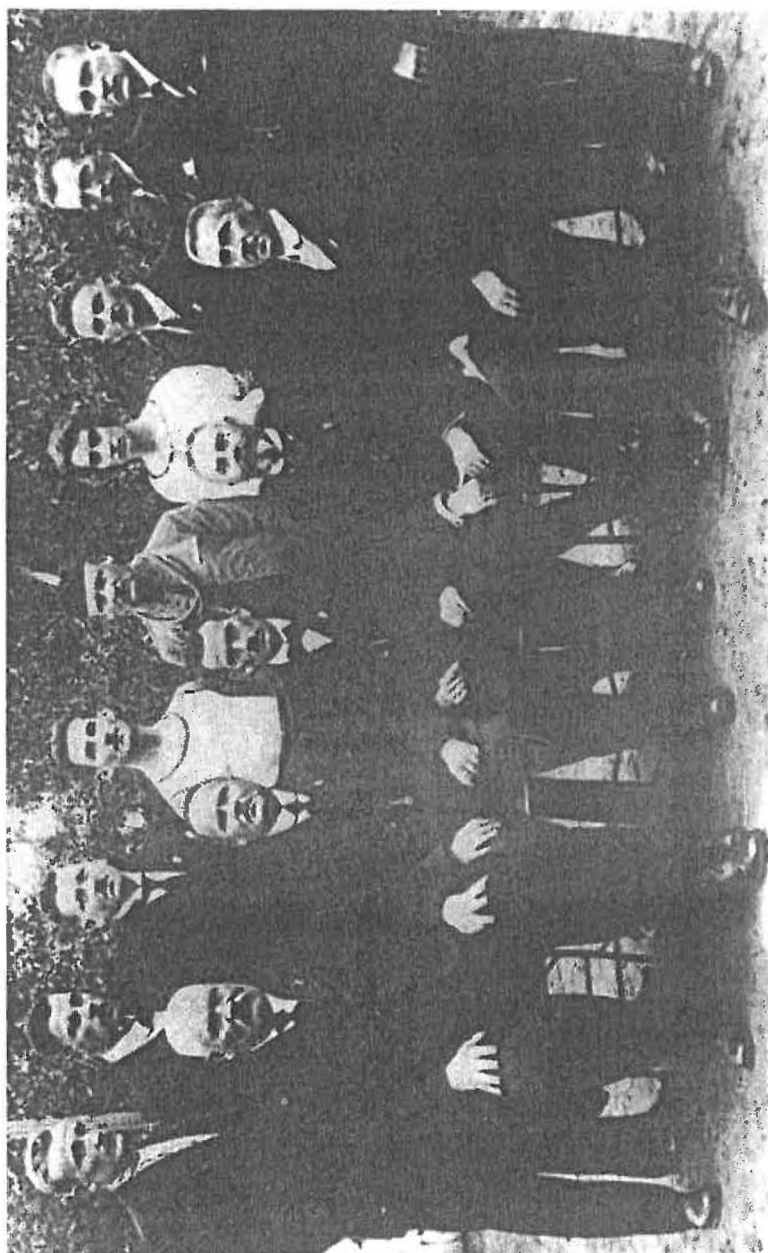
- 1) Materiály poskytnuté vedením klubů
- 2) Stanovy SK Aritma Praha VSP/1-339/90-R Změna stanov vzata na vědomí dne 6.6.2007
- 3) Zákon č. 040/1964 Sb., občanský zákoník

- 4) Zákon č. 083/1990 Sb., o sdružování občanů

Seznam příloh

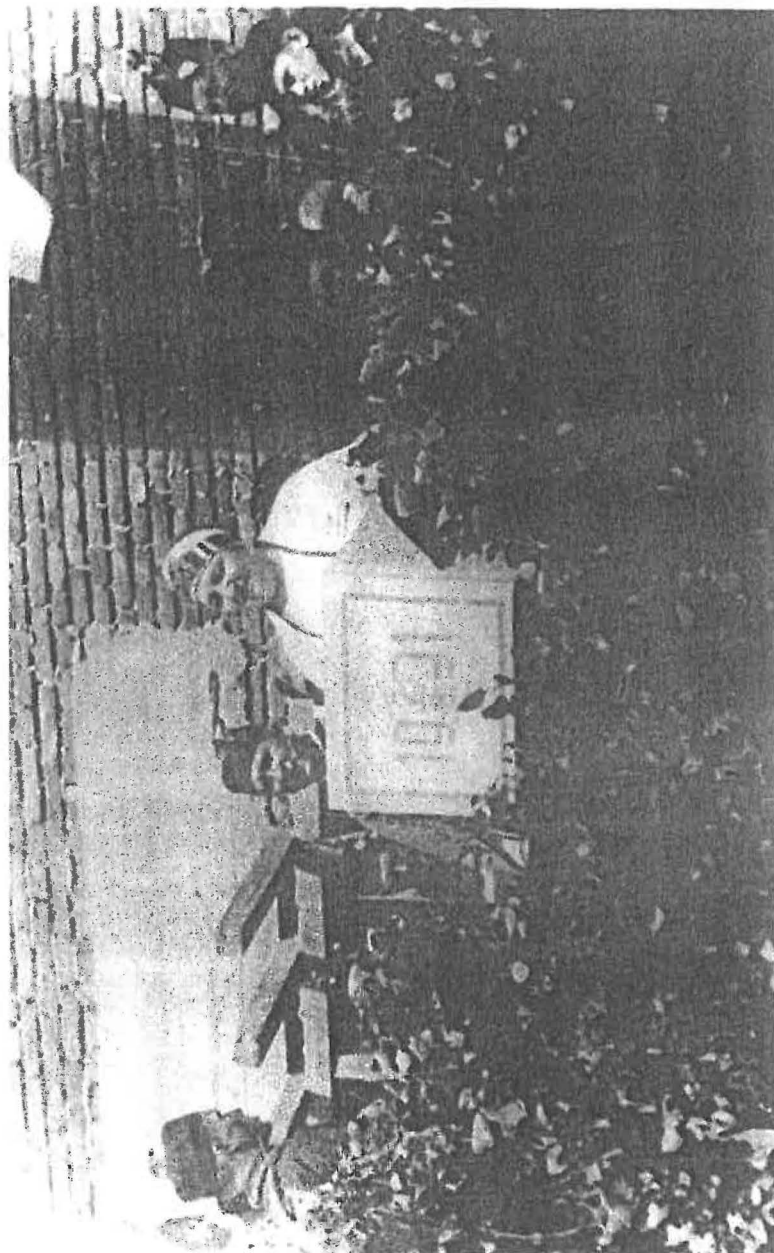
- 1) *Zakládající členové tělocvičné jednoty SOKOL Vokovice 1908*, Almanach tělovýchovného hnutí v Praze Vokovicích a Veleslavíně 1908-1988. Archiv SK Aritma, obrazová příloha
- 2) *Položení základního kamene- 28.7.1931*, Almanach tělovýchovného hnutí v Praze Vokovicích a Veleslavíně 1908-1988. Archiv SK Aritma, obrazová příloha
- 3) *Pamětní zápis o sloučení Lawn Tennis Club s Tělocvičnou jednotou SOKOL Praha XIX Vokovice- Veleslavíně*, Archiv SK Aritma, sepsaný dne 14.prosince 1918
- 4) *Aritma v novém*, Československý sport , listopad 1974

Příloha 1

Zakládající členové tělocvičné jednoty SOKOL Vokovice 1908

Příloha 2

Položení základního kamene - 2.8.1931 - nová sokolovna

P A M Ě T N Í Z Á P I S

Lawn Tennis Club

o sloužení / název sportovní organizace, klubu, spolku, sdružení a pod/

s Tělocvičnou jednotou SOKOL Praha XIX Vrchonice - Velvartov

sepsaný dne 14. prosince 1948 za přítomnosti:

1./ - zástupce Sokolské komise OAVNF v Praze XIX: Kopicový, Chudovský

2./ - zástupců Těl. jednoty Sokol: Ploščák, Kocourek, Štěpán, Karel, Pecháček, Jugo, Šterba, Antonín, Hroch, Karel, Kubiš, Karel, Glábe, Josef

3./ - zástupců L. T. C. Vrchonice: ne Vrchonice / název sloučované organizace, klubu, spolku a pod. / Pochyba, Vladimír, Kubiš, Josef, Václav, Jaroslav

4./ - finančního odborníka zplnomocněného OAVNF v Praze XIX: Josef Baluška

Do Tělocvičné jednoty Sokol Vrchonice - Velvartov se sídlem v Praze XIX Vrchonice

začlenuje se organicky i hospodářsky - dle pokynu, vydaných Československou obcí sokolskou - sjednaných v dohodě s ÚAVNF

L. T. C. Vrchonice / název spolku, sportovní organizace, klubu, sdružení / se sídlem v Praze XIX Vrchonice

s počtem: a/ 13 členů, b/ 10 dorostenců, c/ 10 žáků, d/ 10 členek, e/ 10 dorostenek, f/ 10 žákyn

a to jako oddíl: kopané, házené, košíkové, odbojové, pozemního hokeje, ledního hokeje, ping-pongu, turistický / nehodící se škrtáste / tenis

a ponese napříště název: SOKOL Vrchonice - Velvartov oddíl tenisový

I. ORGANICKÉ ZAČLENĚNÍ :

Do cvičitelského sboru mužů / žen / vyšle zařloňovaná organizace svého zastupce / zastupkyni /, který / která / ji bude zastupovati ve všech otázkách technického rázu.

Technicky bude oddíl / budou oddíly / podřizen / podřizeny / jediné náčelníkovi / náčelnici / jednoty.

Organickým začleněním vztahují se na všechny příslušníky povinnosti cvičícího členstva, dorostu i žactva, které jsou v sokolských jednotách v platnosti, nebo které napříště Československá obec sokolská - jako vrcholná tělovýchovná organizace - zavede / cvičební povinnost, měsíční cvičební výkazy a pod.

II. HOSPODÁŘSKÉ ZAČLENĚNÍ :

L. T. C. Kokovice

.....
/ název sport. organizace, klubu, spolku, sdružení a pod. /
začleňuje se dnem *14/XII*..... 1948 plně hospodářsky do

Tělocvičné jednoty SOKOL .. *Kokovice Veleblavín* ..
a tím veškerý její majetek přechází do vlastnictví této sokolské jednoty.

Do výboru jednoty zvolí zařloňovaná organizace svého zastupce / zastupkyni /, který / která / ji bude zastupovati ve všech otázkách rázu správního, hospodářského.

Podepsaní zastupci zařloňované organizace prohlašují, že žádné převody majetkových práv a majetku organizace na jiné právní subjekty nebyly po 27. únoru 1948 provedeny a že jsou si vědomi toho, že zamlčení takového jednání by mělo pro ně trestné následky.

Rovněž prohlašují, že všichni její příslušníci byli poučeni o tom, že majetek zařloňované organizace, který z neznalosti nebo nevědomosti si přivlastnili, mohli bez trestné vrátiti do 1.12.1948 a že každé jednání proti těmto pokynům je trestné.

Začleňovaná organizace odevzdává do majetku Tělocvičné jednoty SOKOL .. *Kokovice Veleblavín* .. tento majetek.

ARITMA v novém

TĚLOVÝCHOVNÁ JEDNOTA, PODNIK I SÍDLIŠTĚ ČEKAJÍ NA DRUHOU ETAPU

»Nestává se často v našem hlavním městě, abychom dávali do provozu tak krásnou moderní sportovní halu...« řekl člen předsednictva městského výboru ČSTV Praha dr. Josef Provazník těsně před tím, než místopředseda Obvodního národního výboru v Praze 6 Miroslav Urban přestřihl pásku. A potom všichni, kteří se v minulém týdnu sešli ve Vokovicích ke slavnostnímu otevření, vešli prosklenými dveřmi, prohlédli si prostornou tělocvičnu a bohaté příslušenství, a přitakali, že je to sportoviště, jaké bude Praze opravdu dělat čest.

TJ Aritma Praha se tedy dočkala. Její košíkáři, odbíjenkáři a členové dalších sportovních oddílů konečně přestanou jezdit po širokém okolí, jednota bude moci přijímat další zájemce. »Chceme sem dostat hlavně děti, protože máme zkušenosti, že když si někdo nezvykne cvičit a sportovat od malicka, jako dorostence už ho nezískáme,« to jsou slova předsedy TJ Jaroslava Vika. V přílehlém sídlišti Červený vrch je bohaté zázemí, o příliv chlapců a děvčat tedy nejsou starosti.

V zasedací místnosti, příjemně a pohodlně zařízené, se pak živě debatovalo o tom, co všechno znamená nová hala pro tělovýchovnou jednotu, jaké změny do jejího života přinese. Trochu se vzpomínalo na dlouhé roky výstavby, na všechny starosti a komplikace s tím spojené, ale mnohem více se všichni dívali na přítomnost a do blízké bu-

doucnosti. A bylo na co se dívat — obrazně i doslova.

Venku za širokými okny zářil jeden z těch nemnohých slunečných říjnových dnů, podzim barvil stráně šareckého údolí, koupaliště Džbán v bezprostředním sousedství slibovalo radovánky. Málokterý pražský sportovní areál má tak výhodnou polohu. Z jedné strany velkoměsto, stovky, tisíce lidí, hustá síť hromadné dopravy; z druhé strany volná příroda nabízí řadu možností.

Jak ale člověk stočí pohled od obzoru na prostor přímo vedle haly, trochu zesmutní. Tam, kde bývalo fotbalové hřiště, prostírá se teď neutěšená džungle plevele, hromad hlíny, pavalajících se materiálů, vzadu se červená holými cíhlami dlouhá budova šaten. Druhá etapa areálu — hřiště pro kopanou, házenou a odbíjenou — už několikrát posunula termín dokončení.

Když pracovník městského vý-

boru KSC Jaroslav Bednář jménem tohoto orgánu blahopřál Aritmě k nové hale, děkoval všem, kteří se o ni zasloužili, a zvláště vyzvedl generálního dodavatele Konstruktivu, závod 03, všichni zatleskali. Ano zaměstnanci tohoto závodu odevzdali kus dobré poctivé práce, s jakou se mohou právem chlubit. Měli by si z nich vzít příklad i Sportovní stavby — pokračoval soudruh Bednář a ukázal oknem na budoucí hřiště — jednal o tom také městský výbor KSC a chce pomoci, aby i tato druhá etapa byla co nejdříve dokončena. Čekají na to sportovci, obyvatelé zdejšího sídliště i zaměstnanci podniku Aritma. Vedoucí tajemník soudruh Kapek mi dal za úkol, abych projednal urychlení celé akce.

Hned se pak kolem konferenčních stolků začalo mluvit o brigádách, na nichž se jistě zúčastní i patronátní podnik Aritma. Jeho spolupráce s TJ má už dlouholetou dobrou tradici, a tak také ředitel neváhal přerušit důležitou poradou, aby se členové představitelé podniku i funkcionáři odborové organizace mohli zúčastnit slavnostního otevření haly. S velkým zájmem si prohlédli tělocvičnu; teď bude do ní chodit také přes osmdesát žen z n. p. Aritma na hodiny džezgymnastiky, které jim platí závodní výbor. Podniková jednáctka zatím opatruje kopačky. Nejnovější termín dokončení komplexu hřišť je 30. dubna 1975. Na oslavu 30. výročí osvobození už by měl být celý areál opravdu v provozu.

OLGA ČERNÍKOVÁ